Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕН МИНИСТРИЙ СОВЕТЕН ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувла 1923 шера денз ◆ ШОАТТА, 15 СЕНТЯБРЬ, 1984 ШУ. ◆ № 111 (6989). ◆ Мах 3 кап.

КПСС ЦК Политбюро

КПСС ЦК Политбюро ший аргIанарча заседане хьсихай 1990 шерага кхаччалца йолча хана атомни энергетика сихха дегIаухилга Iалашдара кхы тIа чакхдаха дезачу гIуллакхех долча дешага. Цу дешах лаьцна тIайийцача КПСС ЦК-ан СССР Министрий Советан сопам тIа денхар оттадаьд СССР Энергетически программага хьежжа электроэнерги дIахо дукхагIа ахар, доагора-энергетически баланса структура аргаьнкха тоалр духьа ядерни энергетика хьалхагIа дегIахуалилга Iалашде.

Энергетически машиностроене предприятейн цунца дузадена долча доакъойн мощностащ болх бе йолаялийтара, технологически оборудовани кийчъярех лоаттаярен объемаш а хаваш в оттаьй социамо.

Атомни энергетика объекташ материально - техничесни Iалашъелга тоадара, атомни станцей проектироване лакха технически боарахи уж дикагIа хьалъхелген Iалашдара, царнв эксплуатаци елга оргадьккха тоадара. дIаоттальча оборудоване тешамегIен кхерамаленцен болх бара, энергетикийн энергостроителийн лакхквалифицировании кадраш кийчъяра тIадерзадаь гIулакхаш тIехьа ца доахаш чакхдаха дезаш я СССР Госплан, СССР Госснаб, Минэнерго ,кхыйола министерствашн ведомствашн.

КПСС ЦК Политбюрос къаьстта белгалдаьккхад, атомни энергетика толаме дегIакхуалар халкъа боахама эффективность дIахо лакхъяра овлангарча дешаех цаI хилар.

Союзни республикай Компартей ЦК-ашта ,парте крайкомаштеи обкомаштен, союзни автономни республикай Министрий Советашта, халкъа депутатий Советий исполкомашта, министерствашнтеи ведомстваштен тIадиллад атомни станцеш, энергетически машиностроене предприятеш хьалъяра лелама, къахьегама чIоагIа коллективаш вIашагIйохкара, царна хиланза даргдоаца социально-бытовой хьалаш вIашгIехьдахара дира тIакхозам лоаттабелга.

ЦК Политбюрос, хьажа а хьежа, къоабалъяьй Болгаре социалистически революци хиина 40 шу дизар деддеча дакъа лоацаш хиинача КПСС ЦК Политбюро член, ЦК секретарь М. С. Горбачев керте лаьттача советски партийно - правительственни делегаце баьча балха итогаш. Деррига халкъ герз кара а нийца Болгарски коммунистически парте кулгалца гIаттар а Советски Эсаро хоадамболлаш доле новкъостал дар а баьхан долаш Болгаре социалистически революци котъялиро нерда заза хьайиллай мохк дегIабара дакъе.

Социалистически гIерс хьалбеча НРБ-ес 40 шера доккхий толамаш даьхад Болгаре къахьегамхоша кхоаламаш деш къахьегар баьхан долаш, дикка доккхача дакъе уж дувзадена да Советски Союзо шийна болча ыттоя духьа доалаш деча новкъосталца. вай партешта пачхьалкхенаштен юкъе массе оагIорахьара цхьаьна лелаяду гIулакхаш дегIадара.

Пачхьалкхенашта керте латтарашта дакъа а лоацаш хиинача СЭВ-а членаш долча мехкий Экономически Совето яьча решенешка хьежжа хIанз нийчъеш я хьетIайоагIача пятилетнеи 2000 шерага кхаччалца йолча хана СССР-ан НРБ-енея юкъе цхьаьна экономически Iилманатехнически гIуллакхаш лелабара комплексни программа.

Болгарски кулгалхоша хиинача советски делегаце вIашагIкхетараша баькъыай дунен халкъашта юкъерча йоккхийча проблемаех йолча лоацарий цхьоагIо. шаьккха юкк СЩА-и НАТО-га гIоллорча цуи цхьоагIоцхойн милитаристски некъ баьхан долаш тIабессача тIема кхерамца лерраргIа къовсам лоаттабе лаьрхIа хилар.

ЦК Политбюро хьежай СЭВ-а исполнительни комитета III-ча заседание СССР вакило дакъа лапарах долча дешага. къоабалъяьй цу дешах лаьца дIачусина предложенеш.

Заседане шотта дийцад чурча дуная халкъашта юкъертен вахара цхьадолаш демаш а, царех лаьца йоагIIаш йола решенеш тIайийцай.

тонни долча укказа дага ба кхы а дукхагIа дIаяла. Хьалхарча шин дийнахьа Аргунски шекара заводе дIаалыйтай 100 тонни совгIа. Хувнъам чуэцара тешнаш тIа-тIа даьхлуш латт. Из кхетадеш да. ХIара балха сахьатах ма могга бизаагIа пайда а эцаш, из бехктохкане кампания ыыначах хана чакхъякхка гIерт лаьтта ледераш.

Свеклоподъеманаш тIа болх бета механизаторашта юкъе массама а дика цIи йоаххъ Х. Дашлиева. ХIара дийцахва шимкха норма а кхарагIдоала пунна.

Шекара свеклаш чуэцача хьалхае дIа а лаьца хьайоагIа Габатаева Товзанас кулгалду звено. Шийна тIачIоагIъяьча кхаь гектара тIара планагIа боацачуй кхоаза дукхагIа хьувкъам бакка дош денвад цо.

Сиха кхоачашбу шийна тIаьбилла болх свеклаш шекара заводе дIакхухьаш волча. совхоза новкъостала венача Грозненски технологически транспорта управлене водитела Идрисов Асланбека.

150 гектар дIалоац совхое шекара свеклаша. ХIана боахами къахьегамхой ерриге а уйлаш цхьан хIаманна тIаерзаль я: ма хулла сихагIа шекара свеклаш чуэцарах уж пачхьалкхена дIачуялараш.

И. ИСМАИЛОВ.

СУРТА ТIА: свеклаш лелача бригада бригадир Г. Марамыгинан звеньевой Т. Габатаеван.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

Шалински района «Сержень-Юртовский» совхозерча Г. Марамыгинас кулгалдеча бригаде хьалхарча гектара тIара льхар 400 центнер дика свеклаш, план 220 центнер йолаш.

Совхоза специалисташ лерхIачох, карара шу шекара свеклаш лелераштa аьттув болаш хургда. Пачхьалкхенга из культура йохкара плав 3150 тонни тIайийца социалистически дехкар 4000

Хоам бу КПСС обкома пресс-центро

Телефон 2-66-72

ТАХАН ХЬАЛХАЛАТТАРАШТА ЮКЪЕ БА:

ХАКИЕВ Асулдин Дибирович, Наурски района «Россия» яхачё колхоза механизатор. МТЗ-80 яхача тракторца норма 14,5 гектар а социалистически дехкараш 17 гектар а дийнахьа долаш цо гурахьа дIадуа рожь дийнад 25 гектар долча кхай тIа. Сезон йолаелча денз 220 гектар рожь дIадийнад цо, балха норма 2,2-зза, социалистически дехкараш 1,8-зза кхоачаш а деш.

ШАРИЕВ Адлан, Грозненски района «60 лет Октября» яхача совхоза механизатор. Т-150 яхача тракторца цо цхьан дийнахьа аьхай 18 гектар зябь, норма 7 гектари социалистически дехкараш 12 гектари йолаш. Сезон йолаелча денз цо аьхад 518 гектар лаьтта, план 203, социалистически дехкараш 348 гектар долаш.

ЦЫГАНКОВ Николай Григорьевич, Сунженски района Ки... цIерагIча колхоза механизатор. ДТ-75 яхача тракторца гурахьа юе культураш дIаера цо культиваци яьй 22 гектара тIа, балха норма 26 проценти социалистически дехкараш 16 проценти тIаккхоечаш а деш. Шийн социалистически дехкараш сезон йолаелча денз цо кхоачашдаьд 112 процент.

* * *

Укх гурахьа каст-каста хоттама хьалаш талхаш да. Цу хьалашка лаьтта хьладераш, агропромышленни комплекса беррига боллой шоай къахьегама хьинар тIехьтIехьагIа айде дехкарайла ба, хьатIадоагIача шерарча хьувкъана тешшаме лард йоаккара де доагIер чакхдаккха дезаш ба. Эггара хьалха СИХАГIА ДIАЕ ЕЗА ГУРАХЬА ЮВ КУЛЬТУРАШ. ХIанз республика ерригаш а хIана яц аьнна районаш, лоамен краш дIаяьлча, из лоархIаме болх бе йолаеннай. 14 сентябре хьатIакхоачаш гурахьа юв культураш дIайийнай 16,9 эзар гектара тIа. Уж планах 9,2 процент я.

Колхозийн совхозийн кхавка аральккай цхьан дийнахьа гурахьа юв культураш юкъера лаьрхIача хIаране 12,2 гектар дIайийна йола 144 хIамаш дIаюв агрегат. Цхьан дийнахьа эггара дукхагIа лаьтта аьхад Грозненски района боахамаш лаьтта лелдераша — 440 гектар. 30 агрегатах хIаране укказа юкъера лаьрхIача цхьан дийнахьа 14 гектара тIа культураш дIайийнай, из хул республике юкъера лаьрхIача йолчул 20 процент дукхагIа.

ХIаьта Урус - Мартановски района боахамашка ма дарра аьнча гурахьа юв культураш хIанз а дIае йоладьяц. ПланагIа дIае езача 8,3 эзар гектарах дIайийнараш ерригa 100 гектар мара яц. ДIаддхача цхьан дийнахьа вIалла хIама дIайийнац. Боахамийн РАПО-и кулгалхоша, специалисташ цу лоархIамеча балха теркам бац, из, боакхо яц хургболча хьувкъама. Гурахьа юв культураш дикагIйолча хиашка дIаера района хIара денна 300 гектарал кIезагагIа йоацаш дIае еза уж.

Гурахьа юв культураш дIае тIехьайисар дIадаьккхара йоагIаш йола йоакхо яц Сунженски Ачхой-Мартановски районий боахамашка.

ТIехьа тетта йиш яц бIаьстий культураш дIаера лаьтта кийчделга. РЕСПУБЛИКЕ ЗЯБЬ АЬХА ЯЬННАЙ 45,8 ЭЗАР ГЕКТАРА ТIА. Цхьан дийнахьа тIакхийттар 472 гектар я. Хьалха а санна дикагIа дел из гIулакх Шалински района боахамашка — планах 50,3 процент. цхьан дийнахьа укказа аьхад 150 гектар лаьтта — республике эггара дикагIа бола хьокхам. ХIаьта Ачхой-Мартановски Урус-Мартановски районий боахамашка цхьан дийнахьа аьхар доагI-доагIачох лаьрхIача 21, 50 гектар мара дац. Уж районаш дикка тIехьаюс соаккарчул.

Соахка укх хана хиннача боарамца нийсдича тIехьаьусаш да Надтеречни района боахамаш — шозза гаргга, Сунженски — 44 процент, Малгобекски — 15 процент.

Республике дукхаахьа чуэца йолаьй ШЕКАРА СВЕКЛА. Заводе КХАЬЧАД 13,3 ЭЗАР ТОНН МЕРЗА ОВЛАШ, пачхьалкхенга из дIаялара график республике гIолла лаьрхIача кхоачашъю.

Дика вIашгIехьдаьккхад пачхьалкхенна шекара свекла дIаялара гIулакх Шалински Гудермесски районашка. Укказа графикал дукхагIа заводе дIаенний из — йоагI-йоагIачох аьлча 1696, 899 тонн.

Свеклаш дIаялара график кхоачашъяьц Ачхой-Мартановски Урус-Мартановски районашка. Боахамий кхаштa дукха хьаIийнай хьаьнкха свекла. Республика дукхача совхозашка пайда эцац бийсанна свеклаш дIателара прогрессивни методах.

Республика укх районе ГИДУАРГАШ ЧУЭЦА ЙОЛАЯЬЙ. Сезон йолаелча денз из культура чуийцав 2510 гектара тIара, из хул чуэца езарех 20 процент. Дика вIашгIехьдаьккха уж чуэцаш да Шалински района боахамашка шийн, укказа гидуаргаш чуийца баьннаб кхаь даьккъах шиъ дакъа гаргга долча кхашкара. Укказа эггара лакхагIа ба кхыча районашкарчул хьувкъам — 14,2 центнер гектара тIара. Цунца цхьана районе гидуаргаш пачхьалкхена дIаяла йоланьй, план 39 процент кхоачашъяьй. Гидуаргаш чуэцилга дика лел Урус-Мартановски районе. Укказа ахаш совгIа чуийца яьннай уж. Надтеречни, Малгобекски, Назрановски районашка гидуаргаш чуэцилга дика вIашгIехьдаьккха дIадоладе деза.

БЕРКАТ ДЕБАДЕШ

«Назрановски» совхоза Альтий-Юртарча отделене 150 гектара тIа коартолаш хьалкхеяьй. Царех цхьа бIаь гектар № 4 йолча бригада чуйоагIа.

Уж Хачубаров Хьадисен Оздоев Байсолтан кулгалдеча шин звенона йийкъа я. Уж шин звено а коартолаш дIайийнар а, царна де дезаш дола гIуллакх даьр а. Цар доаш деннадр хIара гектара тIара 110 центнер дикка аьнне. ХIаьта дог хьоастаи да тахакарча дийнахьа цар гойтеш дола хьокхамаш. ХIара гектара тIара 150 центнер чуэц шиеке а звенос. Дийнахьа миннах ши гектар мара коартолаш хоаршае ца езача Хачубаров Хьадисен Оздоев Байсолтан кхоъ-йиъ гектар хоарцаю.

Коартолаш хьаъулъеш боккхача Чумакова Iашата, Бекова Зайнаш, шотта кхыйир а болх сIехен вIенен барах каст-каста хьалаю Арсанаков Аюпа, Оздиев, Сайнудинов, Торшхоев Мухьмадa тракторий лаьфетан. Царех хIоране дийнахьа 7—8 рейс ю.

№ 4 йолча бригада бригадира Бекова IIахьмад-Гире аьлар:

— Тхо коартолаш чуэца доладеннa кхо—диъ да мара дац, укх шера тхоца ца хийттача беса дика хиннай коартолаш. Уж сиха чуэца хьожаргда тха.

Гучох, из де ерригa тароеш а цига: техника йоца а да йохаш болх беш я.

М. БАРАХОЕВ.

ТIЕХЬАЮСАЧАРА — ХЬАЛХАРЧА МУГIАРАШКА

Дикача къахьегама толамаша нахъаболх Грознерча А. Шерипова цIерагIярча мехкдаьтта чакхдоахача заводе атмосферно-вакуумни трубчатка (АВТ) установка боллой Коталон 40 шу дизара долча цIейна.

ХьалхагIа массе долча хьокхамашта тIехьаюсаш хиина коллектив тIехкьарча биъ бетта лакхара толамаш доахаш хьайоагIа. Сенца дувзадена да из гIулакх дикагIча оагIорахьа товлуш хилар?

— Эггара хьалха белгадакха деза тха установка бIаьстий капитальни ремонт яь, цуи мел йола механизмаш кердачарца хийца хилар. ШоалагIа-дале. нахъа къахьетам белгалбоккхоши керда материальни стимулаш балха юкъейоалалий саха. — дуеш установка начальника Котиков Руслана. — Цунца цхьана тIехкьарча хала лелоккхаьенний къахьегамея производственни дисциплина, цунга хьежжа ца оаха доака толамаш а.

ХьалхагIа цхьаьцца бахьаннийг болхлой кадраш хувцалера. Керттера бахьан дар материальни стимулировани яр сакха дола гIуллакх ясала вIаштIехьдаьккха хилар.

ХIанз ерригача заводе эггара къонагIа я цу установка коллектив. Укказа болх беча нахах 80 процент бераш комсомольцаш кагирхойн ба.

Дукха ха йоацаш дийша баьнна къона специалисташ баьккаб установке болх бе. Уж ба Грозненски химикотехнологически техникума выпускницаш Фриндт Люба, Головчанская Вера, Иванов Андрей.

— ЧIоагIа безаме тIаийдар тхо установка коллективо. — яхаш дийцалуц Фриндт Любас. — Тхох хIаралениц тIачIоагIяар хьехархойча. мехкдаьттахочуя къахьегам атта беце а сийлахьа болх из хиларах дийцар ветеранаша. Балха шоттиге тхоаш хьалхоечаш шоай терхама вIаьъзвар боккхагIа барааш. Теори мара дукха практика ниэяр тха, цудукъа юкъхаьца хала дар, бахьда, шотта тха йоакхо ярах. лоацача хана дика кхийерлянай оаха балха говзалла.

Бакьлув Любе, кагирхой йоакхо яр керттера дехкар лоархI ветеранаша. Къаьстта царна юкъе белгала ба тIемен къахьегамен ветеран Шульгин Анатолий Николаевич. Къахьегама Сийлен кхоалагIча степена ордена кавалер, вокккагIа вола оператор Шведний Виктор Павлович, шотта кхыбараш.

Установке дикагIа лоархIачарех я Гермисултанов Iумара кулгалду комсомольско-кагирхой бригада. Цу бригада коллективо дукхагIа продукци арахецара сайна чIоагIа теркам тIабохайт цуи дикал лакхъяра а. Из бригада я коллективни подрядагIа къахьегам вIаштIехьбоакхилга эггара хьалха установке дIадоладаьр а. Цар болам хьаллаца дага я кхыча бригадий коллективаш а.

Шеко яц цхьайттагIча пятилетка дыьлагIча шера дехкараш установка технологаша дикача толамашца кхоачашдерг хиларах. Из шотта хургдолга тешал деш да цар тахкара гIуллакхаш.

А. ЗАЙНАЛБЕКОВ.

Хьаьший накъабахар

Селхан Грознера Москве дIаехар дIа-юха лелачеча бувзамий планага хьежжа вай республике еза хиина Венгерски Халкъа Республикерча Татабанья яхача городера партийни делегаци. Нохч-ГIалгIайчен столице даьккхача диъ дийнахьа венгерски доттагIашта яйзар Грозен хоза моттигаш, баха хилар дукхача къахьегама коллективашца, цар балха опыт йовзаш.

Хьаьший аэропорте накъабоахаш вар КПСС Грозненски горкома хьалхара секретарь Н. И. Семенов, горисполкома председатель В. М. Шамардин, кхыбола партийни болхлой.

Даьхе лораеш гойтача денала сийна — къахьегама вахта

КХОАНЕ ГIАРГАНХУЛЛАРАШ

«Коталон 40 шу дизара — хьинареча къахьегама 40 кIира!» яхача болама тIехьа цорра социалистически ях а йоаьхаь болх беш я Грозненски «Электроприбор» завода бартбола коллектив.

Укх шера цIьаккха бут дIабахийтабац но шийн производственни дехкараш дикка тIехкхоачаш да деш. Цудукъа дика да 8 бетта дола деррига техникоэкономически хьокхамаш а.

Нормативно - цIена продукци арахецара план 101,3 процент, товарни продукци арахецилга 102,5 процент кхоачашъяьй завода коллективо.

Цу юкъа арахийцай ЭР-420-ЭР яха 433 электрофотографически аппаратащ. Уж хул планагIа йоагIачул 12 аппарат дукхагIа.

Толамаш доахача кхычарна хьокхам телаш хиларца белгалъянна и бархIлагIча цехера Д. Букреев керте латта бригадеи 3. Двуреченкаяс кулгалду комплексни бригадеи.

Заводерча ерригIача бригадашта юкъе цар эггара хьалха рапорт деннад бархI бетта долча дехкарех шоаш лоархIабаь хиларах. Таханарча дийнахьа уж октябрь бетта чоагIа къахьегаш ба.

Иванов Николая кулгалду токарий бригадий коллективаш.

— Цул совгIа, — йоах завода комсомола комитета секретара Станевич Иянас, — Чепурнова бригада къовсам лоаттабу «Астахов Николая цIерагIа бригада» яха цIи лелае бокъо яккхара тIемьа. Астахов хиннаи хIанз цу кагирхоша къахьегача ворхIлагIча цеха групкомсорг, тIом болабелча моастагIчох лата а вахa, шийн са дIаденнад цо. Цун цIи лелас бокъо яккхар бригада сий дола гIулакх да.

КIезига бац заводе къахьегараштa юкъе Сийлахь-боккхача Даймехка тIема ветеранаш. Вай мохк кхы тIа бIаьхегIа, дунен тIа машар хилийтар духьа низ ца кхобеш болх бу цар хIанз а. Царех ва завода рационализаторийн изобретателийн бюро начальник В. Н. Лобанов, инженер И. К. Литвин, ялхайтталагIча цеха мастер С. А. Бабушкин, кхы а дукхабараш.

ЦIЕЙНА ДОЛА СОВГIАТАШ

Сийлахь - йоккхача Коталон 40 шу дузача денна сийленца накъаболар духьа къахьегама вахте а этта дика толамаш доах укх деношка «Грозэнерго» шоллагIча теплоэлектроцентрала болхлоша.

ЦхьойтталагIча пятилетка диъалагIа шу дIадоладелча денз плавал совгIа 10 миллион киловатт-сахьат электроэнерги 20 эзар гигакалорий йовхала энерги яьннай цар.

Технологически боккхаш йоагIама беса лелаярах, оборудоване дерттIа болх байтарах, доагора - энергетически кхоачамаш хьурмат деш дIаахийтарах духхьал укх шера кходаьд 915 тонн условни доагор.

Уж толамаш доахача яхье къаьстта дика къахьегаш хиларца белгалбаьннаб котельни цеха смени начальник, Ленина ордена кавалер, тIемен къахьегамен ветеран Валуев Степан, турбиний машинист Иванушкин Алексей, слесараш Усков Иван, Витоцкий Виктор, прибористаш Котов Иван, Степанченко Юрий, кхыбараш.

Х. СУРУДЖАНЦ.

КОМСОМОЛЬЦИЙ ХЬИНАР

Сийлахь - боккхача Даймехка тIем тIа советски халкъо Котало яьккха 40 шу дизар хьинаречa къахьегамца белгалдаккха лаьрхIад республике къаьнагIчарех цаI йолча «Красный молот» завода комсомольцаша. «Коталон 40 шу дизара — хьинареча къахьегама 40 кIира!» яхача вахте а айтта, болх беш я предприяте лукха комсомольско - кагирхой бригадаш. Царех я № 5 йолча цехера Мамонов Алексей керте латта котельщикий - сборщикий, Александрович Петр бригадир вола № 6 йолча цехера токарий, ворхIлагIча цехера Чепурнова.

БОЛАМ ХЬАЛЛАЬЦАБ

«Автоспецоборудование» яхача опытно-экспериментальни заводе дукха нах ба толамца къахьегаш. Шоашкара дика хьокхамаш гойташ сийна, мехка а республике а хьахула керда починаш хьалдуц цар.

Заводе тIа-тIа баржаш латт Советски халкъо Сийлахь - боккхача Даймехка тIем тIа Котало яьккха 40 шу дизара сийна вахта дIайолаяра тIехьара болам. Эггара хьалха из хьаллаьцар Федоренко Анатоле кулгалдеш йолча бригада. Бригадо бархI Коталон денга шоай пятилетка план кхоачашъе.

Август бетта цу болама юкъебахаб Кравец Александр, Шовхалов Руслан. Шаккхе а коммунисташ ба. Цудухьа массе дакъе хьалха латташ, дисциплина тIехдика йолаш вIаштIехьбоах цар шоай болх. Цун тешалдеш да цар лакха производственни хьокхамаш. Ерригача коллективо бархI бетта план кхоачашъяьй.

Толамаш даха цар аьттув боалийт болх хийцца хьебара вша хьалаш царна хьадаь хиларо. Шоаш къахьегама вахте дIаоттале хьа хьалхе цу деша уйла яьй цар, вай тароеш, алсамдаьккхад шш, хьинар. Йоанхо яьй цхьацца йола новкъарлонаш дIайхара де эпараш дара.

Болх дика олдабоалабеш я цар рационализаторски предложенеш, юкъекхуллаш йола методаш, царна мара йоазаш йоаца балха къайлеташ. ХIаьта кIезига лоархIаш болаш яц дукхача шерашка денз Iоаль опыт.

Толамаш. Царца йола уйлаш я цар нерта чу хьувраш. Царца бола безам ба дег чу лелабер. Къахьегама вахте эттача гIоне из дош къаьстта белгалдоах цар.

Александр Матвеевича, шийн балха норма 140 — 144 процентага кхаччалца тIехкхоачашъю. ХIаьта Руслана хьокхамаш цхьайолча хана 200 процентага дIакхоач.

Тахан уж къахьегаш ба 1985 шера чотагIа. Руслана календара тIа февраль латт, Александр Матвеевича календара тIа — 15 январь.

Дикача къахьегама совгIаташца накъаболх коммунисташ дезача цIейна — Коталон юбилейна.

[illegible]

Нох. С. И. САМОЙЛОВАНА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

У К А З

Партийни организацка дукхача шерашка бераме болх барах Нохч - ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота йоала Самойлова Светлана Ивановнала — КПСС Ведана райкома хьалхарча секретара.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета
Президиума председатель Х. ВОКОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета
Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

гор. Грозный,
1984 шера, 13 сентябрь.

ПАРТИЙНИ ВАХАР: БАПХА СТИЛЬ

КОММУНИСТ — КОМСОМОЛЕ

«Красный молот» завода доазон тIа дIачувоалача укх деношка хьалтеха йоаллар «молния»: «№ 7 йолча цеха комсомольско-кагирхой коллективо (кулгалхо Чепурнов Николай, групкомсорг Евлоев Идрис) болам дIаболабаьй 15 сентябре субботник чакхданнхара а цига даьккха ахча советско-лаосски доттагIала музея фонде дIадалара я тIехьа». ВЛКСМ комитето тIакьехар къонабарий ихьйола коллективаш а из гIулакх хьаллацара, балха тIа кхы а лаккхагIа толамаш дахарна цу ден чакъаболхаш я субботник деча дийнахьа а тIехдина къахьегара. Из почин хьаллаьцай заводерча комсомольцаша, кагирхоша.

Цар чоте кхы а кIезига дац дика гIулакхаш. ХIанз советски халкъо Сийлахь-боккхача Даймехка тIом тIа Котало яьккха 40 шу дизара вай кантадолхача хана къахьегама вахте а етта, цоай цеха коллективера цу тIем тIа а ваха, цига вийнача Астахов Юре цIи цоай бригадана тиллийтара къовсам лоаттабеш а ба кагирхой. ХIаьта цоаш дIадоладаь гIулакх цар кхоачашдергхилара тешаму карарча шера цар цоай балха тIа доахача толамаша. Хьалхарча квартале района комсомольско-кагирхой бригадаша баьча балха итогаш йича гучадаьлар цар хьалхара моттиг дьккхалга.

Республике эггара къахьагIа а йоккхагIа а йолча цу предприяте кагирхой вахарера уж алкха цIи масал мара деце а цар кIаьгта хьахьокх уккхазара дукха дукхагIбола къонабараш кердачоа хаддаиза тIаккувш, балха а обществени а декхараш кхоачашдеча шоашкара дика хьокхамаш гойташ хилар. ХIаьта из деррига шишегIа хьахулаш да аьлча, кийса хургдац. Цу эздийча гIулакхий овла кIоаргеи гаьина хьалка дена хьабоагIашн ба. Еза лоархIаш, чIоагIа хам беш дегIаккувл коллективе дай революционни, тIема, къахьегама традиецаш. Цар сий деш а уж ебаеш а комсомольцашн кагирхойн дилийтара даим йоакхо еш я цар партийни организаци.

Цу хьакъехьа са къамаьл хилар паркома секретараца Пучков Евгений Ивановичаца. Цо дувц:

— Оаха даим тхоай бIаргкIажа лоаттабу комсомола болх, кагирхой къахьегама санна вахара а гIулакхаш терналду. Цар балхах лаьца дешаш дувц паркома заседанешка, цехий партбюрошка, тIа-тIа дукхагIа хул бехктохкаме комсомольски балха декхараш кхоачашдечарна а активисташта а юкъе коммунисташ. Тхо кхы а дукхагIа кагирхой гIулакхашта, цар хьешташ кхоачашдара терко тIаухийтилга хьадеца даьннад цеоран парторганизацешкара комсомола партийни кулгалделга тоадара хьакъехьара парте ЦК соцам арабаьнначул тIехьагIа. ХIаьта из соцам бувцаш цехашкен отделашкен хиница собранеш а кра къамаьлаш деш чакхъяьлар. Цига хьахоннараш ларде а лувцаш болх тоабара хьакъехьа хьадда мероприятеш оттаьй.

Уж хоазахета аьнна дешаш дац. Алхха ер карара шу хьалийцача а паркомс къестадеш хиннад цар балхаца дувзадонна массехн дош: ЦИД-а, комсомольски политдешара балхах, кхы тIа а комсомольско-кагирхой бригадаш вIашагIйохкерах. ХIаьта ше цу хьакъехьа де даьрхIар кхоачашдара чIоагIа аьттув боалийташ хIама да комсомольски организацена керте латтар ше КПСС член е кандидат хилча. Царгара доагIар цIендаштегIа хьадеха йоаш я. Цудухьа къонача партийций бехктокхам лаккхагIа хул. ХIанз 117 коммунист ва предприятерча комсомоле болх беш. Уж керте латт подразделеней комсомольски организацешта, кагирхой бригадашта. Ерригача 28 цехови организацешта кулгалдераш а коммунисташ ба. Карарча шера керда комсомольски группаш хьаьй ворхI кагирхой бригадашка, хIаьта цхьацца ийча бригадай комсомольски организацешта кулгалдераш а коммунисташ хулта Iалашдаьд.

Партком укх тIеххьарча хана дукхагIа хьадеха яьнай боахама кулгалхошкара уж дукхагIа къонабарий хьашташта, дагалаттараштa, декхарашта дуц тIа бувлаш, цар еча собранешка, мероприятешка дакъа лоацаш, царца каст-каста беседаш еш, царна хьалхашка докладаш, лекцеш еш хулта. Цхьан дешаца аьлча, магийча накъха балха а вахара а гIулакхаш доазаш, уж кхы а чIоагIагIа кхехкаш хилийтара йоакхо еш хила беза кулгалхой, коммунисташ, ветеранаш - хьехамчаш.

Парткоме а ВЛКСМ комитете а комсомола партийни кулгалдара хьакъехьа белгтала опыт Iоаьраш санна белгалйоах завода №№ 5, 6, 8 йолча цехий партийни организацеш. № 5 йолча цеха партийни организацена ткъаь кхоъ шера кулгалдеш хьавоагIача Зивилов Павел Андреевича коллективана кхетам балара даькъе йоккха опыт хиларах дувца дагIац аьнка хет. Комсомольски организаце цожах ва тIах аьнка вола эIамсаг коммунист Дударов Ваха. Цар шоайла дог ховш, цхьан барте болаш чакхбоах къоначарца бу деррига болх. Комсомола кулгалдарах лаьца КПСС ЦК соцам хинначул тIехьагIа укказа даьрххIа собрани а яь дийцад кагирхой вахара гIулакхаш кхы а лаккхагIа боарам тIа даха дезаш, цох бола коммунистий бехктокхам айбо бозаш хиларах.

Цу цеха а я из болх вIашатIехьбаккхарга диллача бебе йола производственни участкаш. Шоай [illegible] хIана дац аьнна гIулакхаш цхьана къеста а ду, чаьх а доах №№ 7, 8, 1 йолча участкий партийни, комсомольски организацешка, тIаккха цох хьадоала бермат а да алсамагIа.

— Нагахьа санна бригадир, воккхагIвола мастер, комсорг, цхьана вIашагI а кхийтта дисциплина талхаечунга, е шийгара ледарло гойтачуга юкьдухьала доагIар дIвоалаш, е собрана ковкъестаща уж бехктохкаме оззаш хилча хьакхури алкха аз цхьаьне царея бехк боаккхаш деча къамаьлах хьахури вIаши терде йиш дац, — яхаш, дувц Дударовс. — Иштта, хIара оагIоно шийна доагIа дакъа юкъе а хьош болх беш баларе хIанз санна мелал гойташ хургбацар № 3 йолча участкера кагирхой. Уж кхьметтел субботнике а хаила мара арабаха магац тхона. Цу участка парторг ва Абрамкин Петр Васильевич, комсорг Левада Виктор. Иштта талмаста цоай декхараш кхоачашдеш ба № 4 йолча участкера бераш а. Из гIулакх чIоагIа сагото йитаз да цеха администрацега, партийни, комсомольски организацешка, хIана аьлча, укказа къахьега дукхагIбараш, цаьа - дале, къона нах а ба, цоалагIадале, цу токарий коллективо цоай декхар юкъагIдитача ерригача цеха болх бох, хIаьта из наг-нагахьа хулаш да.

Цу даькъе со се а за бехке дIахо дувц цо. Дукха за йоацаш кхытIа шиь хьаийцаж ВЛКСМ членашла. Шийна болх ледара беш волча Шемейко Сергейна когаметта вахийта коммунист бегалваьккхаь. ХIанз фуннагIамоллагIа даь я цига комсомольско-кагирхой бригада вIашагIтоха гIерт тхо.

Инициатива а хьинар а гойташ болх беш я комсомола XIX съезда делегат Батаев Сергей керте даттача шоллагIча участка комсомольски организаци.

Ерригa 10 комсомольски группа я цехе. Царех дукхачарна кулгалдеш коммунисташ ба. Дукха ха йоацаш бархIлагIча участке цхьаькха комсомольцей группа хьаьнй.

Цехерча котельщикий комсомольско-кагирхой коллектива ерригача заводе а дикагIчарех лоархIаш я. Цар бригадира къонача коммуниста Мамонов Алексея карагIдаьннад деррига цоай членаш чуйийна балха а обществени а декхараш кхоачашдеш хулга Iалашде. Цудухьа заводе а районе а яьржача социалистически ихье дика камаьхал йоал цар.

Заводе болх беш ва 725 комсомолец. Дукхача даькъе цар а союзе боацача кхыча кагирхой а хьинарахи деналахи тийна да завода коллективо шийн декхараш аьттонца кхоачашдар а. Цудухьа царна юкъе ших шера заданеш ханал хьалха кхоачашъяра социалистически ихь шерагIа йоарнаяйтар, цар балха тIа хьаIайна дика опыт вIашагIтохар а дIа-юха ацаш хилар а, комсомольски кадраш балха тIа дIа-юха хьежаяр, коммунистически кхетам балар, комсомольски организацей структурен совоза чура болхи заддаиза эргабаьккха тоабар санна дола дешаш да предприяте коммунисташа, комсомольцаша цоай балха юкъмоттиге лоаттадераш.

Уж дешаш кIоарагIен шерагIен кхета а деш, кхетамцен хьинарен кагирхой чакхдоалаш хилийтар духьа партактива дешара юкъе дакъа лоацаш хургболаш юкъеэаб комсомольски активисташ. Цига царна доазаргда комсомола партийни кулгалдара стилахи методехи, социальни психологех дола дешаш.

Кагирхошта патриотически, интернациональни кхетам балара боннхача маьхера да завода коллективо гг. Махачкалерча а Орджоникидзерча а предприятешкарча къахьегамхошца дIа-юха ухаш доттагIала хьисапе леладу гIуланкаш, вай республика а махка а тIемен къахьегамен сийлен моттигашка а экскурсеш. Укх тIеххьарча шерашка Котало 40 шу дизарца дувзаденна кхы а шерьаьа кIоаргбаьи болх беш я заведа тIема сийлен музей а.

Партком а ВЛКСМ комитет а кагирхошца беча балха даькъе цоай мела моттигаш малагIаш я, диказа дисар фуд хоаш я. Цар хьинар шоллаьдаьккха тIагIертта чакхданда лерхI кхы тIа комсомольско-кагирхой бригадаш хьаелга, цар доакъашхой материальни а моральни а безам совбоаккхалга, къонача новхалца бу деррига кхетама болх комплексно чакхбоаккхалга, цу гIулакха дукхагIа бонккагIбараш юкъе а озаш. Кагирхошца еш йола мероприятеш безаме хургйолаш вIаштIехьъяха, царна салаIара дикагIдола хьалаш Iалашде лерхI. ХIаьта из деррига тIадероадаь хургIа хIарене бухсоцаш хьадер доакхагIа хилийтара.

С. МАЙСИГОВ.

ДИКАЧА НАХАХ

БРИГАДИРА ТОЛАМАШ

Гудермесски медицински инструментай ю завод боккъаца эксплуатаце дIаешна йиннавацар Поротикова Клавдия Константиновна укхаза балха йоагIача хана. Цудухьа шийха гальваник хилалехьа хIара Iуйрийна штукатурни инструмент бе а елла отделочника болх бе бийзар цуи, вешта цо-м дика кхоачашдора хаменшка, малара балхаш а. КхувшийоагIа йоI йолаш караерзаьяр цо уж говзалаш. Иштта денгара-денга завод болх бе йолалургйола ха тарга кхоачаш латтар. Хьаьттар гальванически участок болх бе йолалуш дола ди а. Цу хана лархIар Клавдия Константиновнас гальваник хила. Керда говзал караерзае йолалар из. Миштта езаелар цунна из говзал, моллагIа бахьан дар цун?

— [illegible] инструментaш арахецача даьгъе дукхача накьа говзалы хьинари эц, — йоах Поротиковас. — ХIара инструмент хьаэлдаралa кийнь дIаболалу муцачи цехера, тIаккха из кхоач штамповщикаш, полировальщикаш болча, хIаьта тхога тIеххьера процесс чакхьякха еалача хана мара кхачаш инструмент. Эттара тIехьарем чоалханен технологически процесс а гальваникашка кхоачар. Цудухьа цу участках тайца ла дикал лакха йолаш продукци арахецаша. ТIаккха цунга хьежна дика бе беза-кх болх а.

Ше заводе болх беча ткъаь шера балхах дика лоархIаш, даим шийтара хьокхам теллаш хьаелай Клавдия Константиновна. Из хьалхарчарца коммунистически къахьегама ударник а хилар, цун сурт завода Сийлен ула тIа хьал а тедар хIанзчул шийтта шу хьалха. Цу хана дено доал из цига.

Къахьегам безаре, из хартэ тIа вIаштIехьбанкха харо телар цунна дика толамаш дахара низ. Поротиковай уж дика оамалаш шийра завода кулгалхоша. Участка цхьан бригадана кулгалде хьоийр из. ЛоархIаерганий-теш, могаргдийхьаI коллективана керте эттача из атта боаца муъ дIабахьа? Из хьттар увттар цунна хьалхашка. Баьъда, ца ховр хьалхадоахаш, эшшача новкъостал де кийча болаш, балха йIаьхий опыт йола нах бар уллув къахьегаш.

Атта дацар бригадира декхараш. ХIанз из духхьал шийн болх бича мича йоалар. Балха хьадаш вIаштIехьа даха дезаш, хIаранена ца ховр хьалха дакка дезаш, болх ритмично дIагIоргболаш гIулакх хилийта [illegible] из ма ярий.

Йоккха юкъ ялале Поротиковай бригада завода толашагIа йолча бригадашта кийса моттиг хьалаьца дIаэттар. Цун керттера бахьан дар балха хачах бизза вайла эца коллективерча наха дика ховлга.

Бригадиралла хьожайнча дена декхараш а тIакхийтар Клавдия Константиновнаи. Производство ший дар дIаделхе а нах а бидбе йиш яцар. Цхьавар хьаста везаш хулар, хIаьта шоллагIвар брак йинрах новкъостацта хьалхашна човхаве везаш хулар. Из деррига дIадаьлча ший болх а, норма а ма ярий бригадира кхоачашъе езаш. Норма-м кхоачашъяь йита йиш яцар, хIана аьлча, уккхангара масал эцаш ма варий бригаде мел вола саг. Массанахьа кхоайора Поротикова. Кхсайора, хIана аьлча, цунна а ерригача бригада балха тIа аьттув боалийташ йолча хозрасчетах къахьегаш уж хинадаь.

Пхийтта сагах латташ я из бригада. ХIаране караерзаьяй шиъ-кхоъ смежни профессии. МоллагIа саг цхьа бахьан хинна балха ара ца воалаш висача цунна когаметта дIаотт бригадера саг. Коллективера дукхагIбола цах бригадира бизза бола гIончий а хинна дIаэттаб. Царех цаI я Примакова Нина Ивановна. Поротиковайца дIаболабаьй заводе ший къахьегама никъ Примаковас а. Иштта йоккха балха опыт йолаш ба къахьегама ветеранаш — Борисова Ирина Степановна, Ольховатская Нина Федоровна. Царех хIаране хIанзе хьалкеаьаь иттех гальваник.

ХIанз Н. Поротиковай бригада дIехьош я [illegible] вахта. Из хетаь я Сийлахь-боккхача Даьхен тIем тIа Котало яьккха 40 шу дизара. Цу вахте Клавдия Константиновнай бригадо доккхий толамаш доахарг хиларах шено яц.

А. ГИННО.

СУРТА ТIА: бригадир К. Поротикова.

В. ЭСАУЛОВА сурт.

КАЗАХСКИ ССР. Мангышлак ахача ахгIайрен чекнаша алсамагIа тед рузкъе. Шу хьадоладелча дена планах совгIа 75 эзар тонн мехкдаьтта даькхад укхаза промыслоашкашка. Укх пятилетке керттерча даькъе мехкдаьттеи газа дукхагIа дакха лерхI Бузачи ахача мыса [illegible].

ВIашагIъехкаш я бухсоцаш хьахулачоа хьалхара — мехкдаьтта дукхагIа даккхара хьалхара — бехктокхам шоашта дIатIаэцаш йола сменнинний сквозной подрядни бригадаш. Скважинаш хьалъяра балхаш сихду бурувдеттараша. Машинаькъа чонаш тIа гIолла дIа-юза кхухь вышкаш Бузачи ахача мысе. ХьалхагIа бурув детта «поездаш» керда моттигашка бурув тоха лехьа - сехьа югаш сахьаташ а ди-буйсаш а доахаш хинача метте, хIанз минуташ мара яхац.

Графикал хьалхабулаш къахьег мастер Мели Мелибабаев керте латтача бурувдеттарий бригадо.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) бурувдеттар А. Нажмутдинов, слесарь Н. Беляев, бурильщика гIонча А. Шевелев, буровой мастер М. Мелибабаев, бурувдеттачун гIонча С. Насуев, буровой электрик И. Чепилко.

В. ЗИНИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

ХАЛКЪА ЭША ТОВАРАШ — ДУКХАГIА

ЭКОНОМИЧЕСКИ ОБЗОР

КПСС XXVI съездей цул тIехьагIа хиннача КПСС ЦК Пленумийн решенеш вахаре кхоачашъеча даьгъе шерра социалистически ихь а йоарнаяь, цхьайтталагIча пятилетка дидагIча шера декхараш ханал хьалха кхоачашде гIерташ шоай ерригa тароенаш оарцагIъяьха къахьегаш ба Нохч-ГIалгIайчен индустре болхлой.

Цар дикка тIеккхоачашъяьй тайп-тайпара изделеш арахецара дIабахача бархI бетта план. Планал совгIа цу югаь араийцай 31,2 миллион сома маьха продукци.

Шоай дикача толамашца Даьхе гIадийгай мехкдаьттахоша, мехкдаьттахими болхлоша, машинаш ераша, кхача, кхачан промышленноста, кхыча отраслей болхлоша.

Ерригача номенклатурагIа халкъа эша товараш арахецилга керттерен лоархIаме декхар да таханарча дийнахьа вайна хьалхашка латтар. Из иштта долга дика кхетаду республикерча дукхача производственни коллективаша. Номенклатура дIадеххача тайпара продукце тайп-тайпара изделеш арахецаро вIаштIехьдоалийт баха нах эшача товарашца дикагIа Iалашбе.

Вай республике халкъа эша товараш хьадеш я ерригача предприятеех 83 процент ираш.

Производственни коллективаша дика опыт Iоаьий халкъа эша товараш арахеча. Цар дикал лакхъеча даькъе. Цунна тешал деш я укх шера январь—август бетташка уж арахецилга 102 процент кхоачашдаь хилар. Планал совгIа арахийцад 7,3 миллион сома маьха дараш. ДIадахача шера цу ханаца нийсдача из уж арахецилга 5 процент лакхденналга да.

Халкъа эша товараш арахецара бархI бетта йолча производственни программах дика лоархIаьй Грозненски ремонтно-механически, «Промавтоматика» НПО опытни, Гудермесский медицински инструментий, «Автоспецоборудование» яха опытно-экспериментальни заводаш. Нохч-ГIалгIай дахчах хIамаш хьаеш йола «Терек» яха производственни объединени, иштта кхыйола предприятеш.

Дукххача производственни коллективаша шоай наьи хьинари ца кходар бахьан долаш цхьайтталагIча пятилетка дIадахача кхаь шеран ах шеран халкъа эша товараш арахецара план 101,3 процент кхоачашъяьй. Планал совгIа араийцад 20 миллион сома маьха товараш.

ДIадахача кхаь шеран ах шеран йолча планагIа дика лоархIайир Грозненрча радиотехнически завода, швейни производственни объединене, моттигерчен кхачани промышленноста министерствай коллективаш.

Таханарча дено дIадекарашка хьежика дола халкъа эша товараш дукхагIа арахецара пайда эцаш йола чура резерваш лех заводашка, фабрикашка.

ЦхьайтталагIча пятилетка дIадахача кхаь шера халкъа эша товараш арахецилга ерригача республике 16,7 процент лаккхденнад, цу даькъе радиотехнически заводе 15,6 проценти, моттигерча министерства промышленносте 28,9 процент.

Халкъа эша товараш арахецилга дIабахача бархI бетта совгIа укх ханаца нийсдича лаккхденнад «Оргтехника» яхача производственни объединене 8 процент. Ахриев ГIапура цIерагIча «Электроинструмент» яхача заводе 89 процент, радиотехнически заводе 11 процент, «Союзавтоматстром» яхача ВНПО опытно-экспериментальни заводе 27 процент, кхуи боахама министерства предприятешка 18 процент.

Цу предприятей коллективай балха опыт хьахьокх иштта дика болх бе кхыча предприятешта могаргдолга. Укх шера халкъа эша товараш арахецилга дикка лаккхденнадале а дукхача предприятешка боагIаш бола терхам цу деша ца белга гучадувл. Цар шоай никаш дукхагIа тIадероадаьд керттарча продукце боарам дайбара.

Халкъа эша товараш арахецара даькъе дIабахача бархI бетта доккхий декхараш тIадисад Назрановски трикотажни фабрикана, Грозненски экспериментально-механически завода, Респотребсоюза цхьайолча предприятешта, иштта кхыча коллективашта.

Республика бIарчча хьаийцача укх шера бархI бетта оттаьчен планагIа дIа ца луш дисад 197 эзар наха чухьнаьа дувхаду трикотажни бараш, 8,9 миллион условни банка консерваш, 29 тонн кондитерски изделеш, иштта кхыдола товараш.

Дерригача халкъа эшача товарашта юкъе лоархIаме моттиг дIалоац культурно-бытови боахамех эшача товараша.

ЦхьайтталагIча пятилетка дIадахача кхаь шера уж тайпа товараш арахецилга 31 процент лаккхденнад, хIаьта укх шера дIабахача бархI бетта уж товараш арахецилга лаккхденнад 19 проценте.

Укх пятилетка дIадахача шерашка дикка лаккхденнад радиоприемникаш, электрофонаш, шарикови авторучкаш, бытови химе товараш арахецилга. Цунца цхьана культурно-бытови гIулакхашта эша товараш, халкъа боахаме эша товараш арахецача даькъе хIанз а доккхий кхоачамбоацараш да. Хьалхашка латтача декхарей ца лоархIаеш, халкъа эшача товарий боарам лохбеш, цар дикал, йоагIача тайпара, йоацаш моттигаш нийслу дукхача предприятешка. Иштта, чIоагIа хоаттаьш дIаеццаш дола товараш—ведараш, вашешта эша решеткаш, жераш, сьргех дав тускараш арахецилга кхоачашдаьдац пятилетка дIадахача кхаь шеран ах шерая.

Цхьанкха дича а ла мегаргдолаш гIулакх дац халкъа боахаме эша товараш арахецилга лаккхдала дезача лохлуш латтияга.

Цхьанкха а да терхам тIаозаш. Вай республикерча предприятеша арахеца йиш йолаше а кхыча республикашкара хьачуккхуь халкъа эша дукха товараш. ХIаьта уж арахецара мел эша кхоачамаш долаш да вай республике.

Дукххача хана дена дикал лоза йолаш халкъа эша товараш арахец Назрановски трикотажни фабрике, Грозненски нога гIирс беча фабрике, шурий заводаша. Бахача накагара жалобаш ух цхьайолча маьхх еча заводаша чам боаца маьхка-булочни изделеши, минеральни хий хьадеча заводаша дукха хийн брак йолаш арахецаш хиларах.

Дерригача арахецача халкъа эшача товарашта юкъе кIезига да пачхьалкхен дакъа Знак тIалатташ дараш.

Идеологически къовсама фронташка

«Советологий» никъ хаьдаб

Вахара керда хьисап духьал укказа хьадеш хилар а делача гIулакхий кердача структурaнех маьхаленй системанех формировани укказа еш хилар а кхетадеш, Малхбузехьарен Малхбоалехьарен миллионаш бола нах кIоаргга теркам тIабахийта а хьашт хина а зувш ба социалистически доттагIален мехкий дегIаахара толамаш.

Цхьа ха яр, социализма деррига дуне алхха Россена юкъерча йоккха йоацача территоре тIа ягIача цIеча байракхаша белгалдоахаш. Тахан-м цхьанна сагега а оалалургдац, Сийлахь-йоккха Октябрьски Социалистически революци духхьал «истереа мух яр» мара кхы хIама дац аьнна. Цаккха ца хиначa бесса чIоагIа я хIанз капитализмацарча исторически къовсамера социализма позицеш, хIаьта социализмо наькъо тIа-тIа дукхагIа тIадувз адамлен доккхагIа долча даькъа теркам.

Социализмо ший гIулакхаца хьахьокх капитализмана хьалхашкара ший овлангара социальни совленаш. Къаьта толамаш даькъад социалистически мехкаша экономически дегIаахара даькъе, цунна дола шеко йоаца тешал да СЭВ членаш долча мехкий эггара лаккхерча боарамерча московски Экономически совещане итогаш. ДегIаяьххача капиталистически пачхьалкхенаша кхоалагIа дакъа совгIа мара из сов ца баькхача, социалистически доттагIлено тIеххьарча 15 шера шоаза алсамбаьккхаб промышленни производства боарам. Цул совгIа, карарча пятилетка хьалхарча кхаь шера 9 процент дегIаенай СЭВ чудоагIача мехкий промышленни производство, хIаьта дегIаьяхача капиталистически пачхьалкхенашка из дах ца яларал совгIа лохьенай.

ХIаьта гIулакх иштта латте а, доттдоахилга йолаш хIама дац социализма моастагIаша идеий къовсаме цоаш нийна хилара дерий дерхилар. ТIеххьарча хана Малхбузехьен маьхаленашта пропаганда яра болча» хьалкале лелаеча «экспертаашта» ший тайпара йола «берригаш чулоаца мобилизаци яьй» Малхбузен массови информаце средстваша. Геттара шера да хьалхашка оттадаь декхар: реальни социализма даькъера йIаьххача перспективана йола идейно-политически стратеги оттаяр. АргIанара пропагандистски наступлени еш латт 1982 шера июнь бетта США президента Рейгана кхайнаьча коммунизмана духьалара «крестови похода» гома чу. Цу хана английски парламенте къамаьл деш, цо аьлар «иертера къовсам бомбашца а ца лоаттабеш, лоIамацен идеяшцен лоаттабергба — вай маьхаленашта, тешаш дараш, вай идеалашта юкъе».

Бокъьаллар аьлча, хIанз хьаль а болх бе йолаллийта а я «Iилман коммунизма идеяш йохаь дIаяхара йола» шийн тайпара индустри. Индустре хьакъала трест» латт Малхбузехьа «советологаш», Советски Союза гIулакхашта бола специалисташ оалаш барех. Фактически цар йовза лерхIаш йола объект духьал СССР хиина ца Iеш, кхыдола социалистически мехкаш а, хIаьта иштта дунен коммунистически болам а ба. «Советологий» керттерча декхарех цаI да хила йиш йоаца хIама, вешта аьлча, капиталистически вахара хьисап тIех хилар бакъдаь дIаоттадар, ши дуне вIаши нийсдича совле социализмагахь а ца хилараx нах тешабар.

Империализма доал деча гIоазарий социальни заказ кхоачашдеш бола «советологаш», кIаьдо аьлча, дикача хьалоаша нийсбеннабац. Царга йоах, бакъде йиш йоацаш дола хIама бакъдий дIаоттаде, амма фактаашта [illegible] хьаргба, са а чот а йоацаш дукха дола говза вIашагIаннйза доацараш, пропагандистски стереотипаш шоай масалца тIакIалтIаккхувсача кердача дунен тIа реальо долаш долчоа духьала фу доаккхаргда аьнна луш рецепт яц. Кхетадеш да, капитализме долаш дарашеп буржуазни философе маькарлоашен кIезиг-дукха а шоашта пайлана йола аргументаш кхувлаш ца хиларал совгIа, «социологий» боннъоща ка ехаш хилар.

Империализма идеологий дегIаена социализма вахара социалистически хьисап тахкара накъаш Iилмана духьален нийса» доапаши хилар кхаь хIамах латт. Цкъа-дале, цар тIаяцш общественно-экономически формацеш хувцалара закономерность ше а социализм йолаш хилар общество исторически дегIаахарах хьахинна хIама хилар а.

ШоалагIа-дале, дегIаенача социализмана еш йола анализ латт реальни социальни нийсхо «йоаза йиш йоацаш» а из йолаш хилар бакъдаь дIаоттаде йиш йоацаш а хилара тейиса тIа. Иштта, французски социолога Р. Арона наах «Социальни нийсхо яхача деша маIан дашха йиш йолаш дац», хIаьта английски философа К. Поппера лерхI: ...«Вайна цхьаннха хIама хац», «кхьметтел Iилман знаши а конъюктурни я», «бакъ а харц а е йиш йоацаш я марксизм».

КхоалагIа-дале, социалистически вахара хьисапа критикаш гIерт антагонистически йоаца вIашдухьаленаш къесталургйоацаш антагонистически я ала. Из де лерхIаш социализма истори декъ цар «конфликтий фазашта», лехаш боахк «конфликтий тайпаш» и. кх. дI.

Цу тайпарча уIлай примитивизи хьагойт. Духхьал цар автораш социалистически общества реальни процессаш, цун закономерносташ кхьметтел гучалаха, царна анализ е ца гIертаро. ГДР экономистех цхьанне профессора Г. Майснера хетачох, «буржуазни авторашна юкарaш цхьацц-цхьацца йола явленеш я, уж кхачац дукхха оагIонаш йолча цар чурча бувзамашкен цар цхьана дерашкен. тIезаш ян экономическин историческин дегIаахара закономерносташ, дукхагIча даьнъе тенденциозно леладу деррига а».

ТIеххьарча хана деррига шоай низ тIаухийт буржуазни идеологешa, капитализми цунца доагIача вахара образе «даим хургйолаш а хувцалургйоацаш а я» аха идейна бакъьаь дIоотталра. Сагаца цхьана хьа а хинна, цун дегIах доахкача хьаштешта ма эшшара яр духхьал капитализми цунца юввенна йола частни доалахье, паргIата конкуренци, политически плюрализми мара ца хиларах нах тешабе гIерташ, шоай хур ду цар къахьегама средствии ерригача халкъа доалахьа ерзайрах, индивидуальни къахьегам общественнийчунца юкъарчал доацаш бувзалуш хилар санна йолча социализма эггара лоархIаменгIача оагIонех йола Маркса положенеш Iилман ларда тIа латташ хилар харцде гIерташ. Цунца дувзаденна хьокхаме да, США президента Р. Рейгана ше къамаьл деш дилла социалистически вахара хьисапа бIоагIа болча коллективизмана духьала шийна ала могар ца оалаш Iеш ца хилар. Цо оал, масала, коллективизмо вув саг, цун паргIатона доазув оттаду.

Коммунизма моастагIаша цу тайпара хабараш дувцаш хилар бахьан доацаш дац. ХIанз укх сахьате тIа-тIа чIоагIагIа дегIаухаш латт социалистически доттагIлен мехкашка вахара ерригача сферешка коллективизм, социальни нийсхон принципаша закономерно чулуц сага бытие ерригa спектор, сагаи общественен юкъерча гулакхий ерригa оагIош. ВIалла а объективностах хIама доалаш хилча, бIарга ца го йиш яц, социалистически вахара хьисапа закон массане а хIаране йоакхо ярш хIаране массане гIулакхаш тоадара йоакхо яри хилар. Кхетадеш да, Iайкача хIамашта кортабетташ йола потребительски общество яц социализма идеал. Вай де лерхIар да наьха таро лакхъелгеи наьа масса оагIора духовно дегIаухилга Iалашдара кIийлен тIа наха юкъе йизза йола социальни нийсхо оттаяр.

Нагахьа санна социализмо ди тIехьа наьаьгагIа шийн таронаш совленаш гучайоахе, капитализмо тIа-тIа дукхагIа гучадоах шийн айпаш. Кхьметтел 300 гаргга Къулбаседен Америка, Малхбузен Европа, Японе банкир, промышленник, политик, экономист чувоагIаш йола Кхьоагон комисси а сахьхьаьна а парламентски демократи вай экономическа а социальни а проблемаш къестае низ кхоачаш яц аьаш дола къамаьлаш «паргIатача дунен тIа» тIа - тIа дукхагIа деш хилараагIа. Иштта, экономически Iилмай даькъерча Нобелевски преме лауреата К. Эрроу йоах, везнаман конкуренцех кIийлен тIа латтача системах дог доалаш ва ше. Цо дувцачох, цо дика лерхIаш да реальни социализмах доахка ерригача ресурсех пайда ийбелга Iалашдеш йола эффективность; тIом а деррига пайда бехкхара тIадераадарца дувзаденна дола кхыдараш а ца хилийта йиш хилар; йоккха йоацача элитана бе доалача Iаьдала метта паргIато; доладаши Iаьдала хьалхашнара бокъонаш цхьатарра хилар; конкуренцена метта цхьана гIулакхаш леладар санна дола гIулакхаш.

«Советологи» дIахо ма йола кIоаргагIа хоттаза чуухаш хилара мукъьарие а деш, цун аниалех цаI волча американски Iилма кхоче Дж. Хаффа лерхI, «Советски Союза политически вахара юкъе массаша Iалаьнате дийкха дакъа лоацаш хилар санна дола долашдар кхетаде вай доладаллалца а советски халкъ политичкни хиларах йолча мифах ца теша вай доладаллалца, советски чура политика йIаьхий хилар кхетаде, советски строй гIоралья дегIаухаш йоаца система хиларах ца теша вай доладаллалца йолча хана», мичча бесса гIийрта а цу доттадара хьалдовла гIертар перспектива йоацаш хIема да аьнна.

Владимир СМОЛЯНСКИЙ, философски Iилмай доктор, СССР Iилмай Академерча доазол дегIaрадаь идеологически течени проблемашта йолча Iилман совета председателя заместитель.

(АПН).

Болхлочун уйлаш

ТХОАЙ НИЗ КХОАЧАР ДЕРГДА

Вайнца коллектив а тха яр, вордагаш а 32 саг. ХIьта из бокkха низ ба магахьа сенна хIоранер цийна хьалхашкара беккохкам изета а беш болх хьабой. Бригада бе дуккха зене деиз, вешта аьлча, атт-пайтта шера гIишлоеш хьалвеча къахьегаш бола балза йоккха опыт йола кадж дукха ха йоаццаш гIишлонхочун говзал карарзаьв бола кагирхой. БокхагIчар новкъостал а деш, цу зоар дIа а хьоьеш цахаддаш болх бу кагирхоша говзалаш карарзаеча деькъе. ХIоранена тIачIоагIаь въехамча ва. Масала, газоэлектросварщик Ведзиков Хьажмурд въехамча ва къонача болхлочун Кодзоев Мухьмада, каменщик Шадиев Хьусен — Матиев Башира, иштта дIахо. Шоашта беш бола хьенам сиха дIавзцаш хиларца белгала ба уж кагирхой.

Цхьабакъда, кхьча тайпара хIамаш а нийсъу бригаде. БокхагIчар деш дола хьехар дIа ца эцаш, цар ха а шоай ха а зазьа йоаш бераш а кул. Иштта цхьа кIу хьалха технически училище йиста ма хьекхинге а тха бригада бола бе вара зIамсаг Бокоев Висангири.

Тхьоста шу даьнца зIамсаг юххьенца ший къахьегама никъ тха бригада дIабоабеш волга дика хетадеш, оаха хьалхацарга хьенала дог ца эккаш ше хержа балха професси дика карарзаергйолга хоаш долча оаха, цунна хьехамхоа леладе тIачIоагIенр бригаде йоаккхагIа балха опыт йола каменщик Шадиев Абукар. Дукха ба тха коллектива цу хьарнача къахьегамхочо биза болхлой болаш хьалкхеабаь кагирхой.

Массехк кIира даьнар, цхьабаькъда, Абукар раьза вацар ший ученика. Болх бора тIера хиннавацар зIамсаг. Цхьаза аIалла хьавагIацар объекте, сагага хьтта хIама доацаш ханал хьалха цIа а водар. Из тайпа хьал ла йиш йолаш дацар, хIана аьлча, цунгара масал эцаргдераш а нийсбала тарлора. Цудухьа бригадин советага цун деш дIачудалале ез лаьрзIар цунца шийца къамьал де. Сайрийна белха ди даьлча БокоегIар бехача фусаме ваьар ез. ЧIоагIа безаме тIейоцар зIамсагга даси наноси. ЦIагIа дIачуваллаше а кхийтар со хьал долча фусаме се кхаьчалга, цIеношка мел хинна хIамаш чIоагIа безача маьха яр. Кхьметтел 500 сом доаккхаш яр цIагIа хьаьнхилла люстра. Дезалца къамьал дича гучадьнар Висангири юкъера школа хаьлла йистаьхиначул тIехьагIа шийна безам боацаш а дьйи наьнои юкъа цу йоагайира духьа технически училище деша этта хинниге.

— Укхо доаккхаргдолча алелах тийша хIама дец са, тхона эшаш хIама дец, — йоахар зIамигача сага дас, — духьал айпаьюкъа цу а лелаш байха ва аргдолаш ше эскаре гIулекх де дIаваххалца цхьа бахьан болх бина.

Цига гучадьнар дезале бона кхеаь цаI мара воаца воI балла тIера хIана вац. Тхоцек болхло ве гIоргерах хIама хургдацар, нагахьа кIазинга хинна а цуи ший къахьега безам ца хилча, дас-нанас зIамига волча хана деиз къахьегама тIера хургволаш цуннена шоаш масал тийнна ца хилча.

ХIанз Советски Эскаре гIулекх деш ва Бокоев. ХIанзаре цаI-шиь каьхат кхаьчад тха бригада цIогагIа цунгара. Цо аьду шедукхача кIамаех хIанз кхийттагах, къахьегама хам бе эскаре ше Iомаваьлга, цIаваьча тха бригаде хьазцар дех. Хано хьахьонхаргде дерриге а.

Харц ца аьлча, къахьегамен производственни дисциплика толхаеь моттиг хинна яц тха бригада цу хана даьз. Коллектив барт болаш, вIаши эшачунга хьожаш, цхьан цIен дезал санна дегара хоаш къахьегаш я. Ши шу мара дац тха бригада комплексно болх бе йолаенна, хIана аьлча бригадерча наькъо смежни профессеш ца хиларах вIаштIеньдалецар тха из гIулакх. ХIьта хIанз колективе шиъ-кхоъ смежни говзал йоацаш саг лаза хала де. Хьаьцаргеа вай Шадиев Абукар. ГIишлон объекте мел деш долча балхий говзалаш карарзаеь ваьннав из. Цунгара масал эцаш ба бригадера кхьбола нах а.

Цхьабакъда, кхоачамбоацараш а нийслу тха балха тIа. Уж дукхагIча даькъе тха бозк болаш дац. Масала, чIоагIа хало оз оаха башени кран йоацаш. КIезигагIа яле а цаI цу тайпара кран эшар тхона, цу гIуленхо шоаза хIана айац аьнна пакъергъар къахьегама оасерле. Иштта, тха доалахьа цаI мара бытовка яц. ХIьта цу чу оаха са а лоI, барзкъа кувц, балха инструмент лелаю. Цхьаькка бытовни эшаш я чIоагIа. ХIьта керда газеташ, журналаш, шашкаш, шахматаш-м тхона бIарга а айнаяц.

ХIанз хьалдеш дола 50 квартирах латтаргдола неха чубаха лаьрзIа дола цIа планегIа ер шу йистедоаллача хана эксплуатаце дIадале дезаш да тхо. Аз белгалдаьва кхоачамбоацараш дIадаха тхона кугалхоша новкъостал дой тхоашкаьера хIама юкъагIа дутергдац оаха.

С. ШАДИЕВ,
номер 155 йолча дIа-хьо оалача механизированни колонна бригадир.

ХЬИНАР ЦА КХОАДЕШ

Йоачаи йоацаш деначa хIара денах пайда а эцаш сихагIа бьцадаараш чуйна дахара оарцагIаьнна къахьегаш ба укх деношка Ачхой-Мартановски района «Урожайный» совхоза юртбоахама болхлой.

Ханнахьен ца дойташ уж чуэцар мел боккхача лоархIаме да дика кхетадеш болча цар хIанзале 40 гектар хулача кхай тIара кабачкаши 48 гектара тIара нарсаши хьаяьхa дIаяхьийтай мах беча организацешка.

ХIара гектара тIара планагIа 180 центнер йолча укхаза чуйлар 220 центнер совгIа нарсаш. Иштта планал дикка дукхагIа чуера кабачкай хьувкъам а.

— ХIанз тха керттера дехкар да шелал отталe помидораш хьаьхa довлар, — яхаш белгалдоах совхоза парткома секретара Сельмурзаев Шарипа, — хIана аьлча цу культура этара дукхагIа лаьтта дIалоац — 250 гектар. ХIанале ахаш помидораш чуйна даьннад тхо.

Белгалдаьккха деза совхозе къахьегача наьха моральни материальни хьашташ кхоачашдаpа социалистически яхь тайп-тайпара формаш балха юкъейкуваш хилар.

ХIара кхоккха ди массала доал ю балха итогеш. Яхье котъьлинача бригадана торжественни хьале цIе вимпелаш хIара сага лаьрхIа тушаахчен дIалу.

— Таханарча дийнахьа яхье хьалха я Хуриева Совдата кулгалду бригада, цар шоай дийнахьара нормаш 145—155 процент кхоачашъю — йоах совхоза керттерча агронома Муталиев Ахьмада.

Хуриева Совдат КПСС член я, КПСС Нохч-ГIалгIай обкома членалла кандидат я. Ше коммунист хиларах тарра новкъостайть хьонхам тел цо.

Дика болх беш хиларна белгала я Дибаев Саlида, Дадаев Мухьмада, Элаев Салиудина кулгалду бригадаш а. ХIьта цу бригадашка дукха ба уллув болх бечарна масал тела нах. Царех цаI я «Знак Почета» яхача ордена кавалер Марзаева Табарка. Дукха ха я Табаркас даьттанца болх бу. Лаьтта дезаш хьалкхебаьб цо ший дезал а. Цун ши воI Зарая Заргани наьнaца цхьана бригаде болх беш я массеха шера.

ХIанз 3000 тонн помидораш мах беча организацешка дIачуенний совхозо, хIьта ерригаш а планагIа йохка езараш 5000 тонн я. Цхьабаьъда, шоай торонашка а хьувкъамага а хьема 5800 тоннаш кIеанагIа йоацаш помидораш пачхьалкхенга йоха декхар тIайенад совхозе болхлошта.

— Тхабараш санна болча нахаца кхоачашдулургдолаш декхар да из — йоах совхоза директора Гиреев Султаша.

«Урожайный» совхоза къахьегамхоех дуццар кхоачам болаш хургдацар нагахьа санна кхашнарча болхлошта баа мерза кхача кийчбу повараш Асланова Халипатев Гезуева Таберкев балхах лаьца ца хьоахадича. Делкъийна хIама даа гулбенача наьха духхьел ах сахьат ха йоаc мара ецц стане кийчдаь хIама даа. Кхача чам болаш, дегIах латаргболаш кийчбе хов цу шин повара. ХIара дийнахьа дикача ресторане санна эргаш хул столоверa кхача. ХIьта столовe чуйола моттиг цIеней лоастам болаш я.

Цхьан дешаца аьлча шоай ницкъ хьинари ца кхоадеш баьцадаараш чуйца бовла гIерташ шерра социалистически яхье баьнна къахьегаш ба «Урожайный» совхоза юртбоахама болхлой.

А.-Г. УГУРЧИЕВ.

Позор дехьара

АНГЛИ. ХIара шера хулаш йола тред-юнионий Британски конгресса съезда болх дIаболабалар Брайтоне белгалдаьккхар забастовка еш болча горнякашцарча солидарноста массови демонстрацеца «Котало шахтерашта, эшигга торена!» яхаш цхьан багара доагIаш санна детташ кIотIарч а долаш цига дакъа доаллача бIаьш болча наха говзар профсоюзий форум йолча адамена.

Къахьега бокъо яккхар дуккхьа забастовочни къовсам лоаттабу яхлагIа бутт болаш болча шахтерашцарча солидарноста демонстраце дакъа лаьцар британски тред-юнионий викалаша, шахтераша, Брайтона къахьегамхош. Цар дIадийхар стачечникашта духьала леладу судебни-полицейски гIулакхаш сацаделга, съезда делегатaш тIахьийхар забастовка еш болча горнякашта эффективни новкъостал делга. М. Тэтчера правительства антинародни экономически антипрофсоюзни политикана духьала даха гIуленхаш иийчделга.

СУРТА ТIА: Брайтонера забастовочни пикетий доакъашхой.

ЮПИ—ТАСС телесурт.

Латински Американа духьала я США—агрессе хроника

США-с Латински Америке доал дара фанташа, бразильски историки публицисти волча Р. Хардена хетачох, къаьстта чIоагIа уйла яйт дIанз Бразили, Мексика, Аргентина, Венесуэла, Перу, Боливи. ВIашагIкхийттача Штаташтеи малхбузен-европейски банкаштеи 360 миллиард гаргга доллар декхарийла а яха. Iалмате халача хьал тIа этта хана. Шоа тIехь-тIехьа чIоагIагIа вIашкауазаш латт: 85 процент декхар латиноамерикански мехкий экономика дегIайоалаврга а ма долхаш, декхараш такхарга долхаш долча частни банкий лоапача ханарча кредиташта кхоач. Вешта аьлча, цхьан ...аша вож декхараш хьатIахьерчаду. Банковски хьалаш нийтъалагIа хул, кредитни ставкаш лакхлу. 1983 шера проценташта 30 миллиард доллар теххар латиноамерикански мехкаша. Укх шера алхха цхьан Бразиле дала дезаргда цу гIулакха 11,2 миллиард доллар.

Цу процентех хьайндеча вахах ах ший казне дIачухийтача США-на, кхетадеш ма дарра, шийна декхарийла бараш геттара къийлута дезац. Цхьабакъда, хьалхагIа кIалдаьхкача декхарешта IотIаеттаенна проценташ тахкхара керда декхараш теларца цо лелаер хьалхагIа дена дика йовзаш йола диктата политика я, цо новкъарле ю цу мехкашкара бийдалах долча товарашта дунен рынке экспорт яра.

ХIьта, нагахьа санна из деррига а империалистически монополешта кхоачам боацаш хеталой? ТIаккха кхъкке, массаза а шоай аьттув боахиш йола методаш йоаергьа цар. МалагIаш я уж? МоллагIча латиноамерикански мехка хоа из шийна тIакхьчача къонзача опытах.

«Америка ВIашагIкхийттача Штатий историчесни географически миссе сенах латт аьлча, из латт, ерригача латиноамерикански континента халкъий кхелашта тIаьхькам лоаттабарахи эбстам теларахи». 1904 шера даь из къамаьл цу хана хиннача США госсекретара Е. Путу багара арадаьнна да. Цу хана США-с кхьметтел леха эшаш а лаьрхIадац агIара хьалхарча ший интервенцех цаI — Гватемала духьалара яр — боавши лехкара бахьан.

ХIьта а Латински Америна караерзае безам болаш США хилар законноста йорлув тIа а кхелла дIахьуладе гIерташ хIамаш-м леладаьд. Кхы а хьалхагIа, 1823 шера декабре президента Джеймс Монрое конгрессага послани яхьийтай, хIаьта из «Монро доктрина» оалачув дарж хинна дIа а этта. Доктрина США политически тIемех гIулакхашца континенте чугIортара дагалаьца а цар политически экономически вахара ерригача сферашка чуйолаьта ВIашагIкхийттача Штаташта аттача дакхар духьа латиноамерикански мехкаш вокх юкъедисата дунеха дIакъоастаде хьарахIа а яр.

Латиноамерикански континенте США-с мехадеча гIулакхий истори — кхаддалза еча агрессей, аннексей, пачхьалкхений переворотай хроника. США «миссе» цхьайола эталаш ераш я.

1831 шу. Мальвинаш дIадулацар. Бахьан — США банкий декхар ший ханнахьа дIатаькха мегадац Аргентинaна, тIаккха гIайреш тIа IоIбессаб форда гIашлой. Пехаьлий город Пуэрто-Соледад (Порт-Стэнли). («Ший хаьнахьа дIатекхадац» — унаара дех уж дешаш тахан, малхбузехьарча финансови монополешта Бразили 100 миллиард гаргга доллар, Аргентина — 43,6 миллиард, Мексика — 86, Венесуэла — 33, Перу — 13, Боливи — 4 миллиард доллар декхарийла йолча хана).

1835 — 1845 шераш. Техаса «нортамукъале» бахьан долаш США-с лоаттабаь къовсам, хIьта ма дарра аьлча — мексиканекси территорех цхьа дакъа дIалацар.

1848 шу. Калифорни дIалацар. «Вай эгара йоккхагIйола доаньазал сенах латт аьлча, из латт, далла вай сов гаьна а ВIашагIкхийттача Штаташта сов гаргга а хиларах», — оал цу хана дениз мексиканцаша. Ши миллиони ах миллиони квадратни километрах баьннаб мохк.

1855 шу. Къулбаседаамерикански авантюристо Уильям Уокера ше Никарагуа президент ва аьнна дIакхайкадаьд. Геноцид леладеш наьха цIий мехкадарча низ тIалоаттабеш даьнна цхи шу.

1899-гIа. «Кхерамален маIанга диллача суверенитет йоагIа ерригача континента. ХIьта из вайна лоар—закон», — иштта хьакхайкадаьд цу ханарча США госсекретара. ТIаккха Кубе Iобессаб 16 эзар американски форда гIашлой. Инарал Джон Брук керте а волаш диктатура отталйий.

1903 — 1904. Ший территорех дакъа дIадехаш США-с тIадена дош Колумбе правительства дIатIаэца ца тигачул тIехьагIа (хIьта Панама цу хана Колумбе дакъа хиннад), американцаша шоай флот мехка бердашка а дахийта. Панама «кхычарех тайша хIама доацаш я» аьнна хьакхайкадаьд. «Вай воашта ца доадиш я, цхьабаьъда США вахара хьашташ бахьан долаш даьд из», — хьакхайкадаьд Теодор Рузвельта.

1909. Юха а Никарагуа. Къулбаседаамерикански банкаш «лорве» форда гIашлой Iобессабар.

1914. Мексике хинна революционни событеш мегаш яц къулбаседехьарча лаллахеча. Форда тIара бомбаш къаьа чуеттара Веракрусе десант йоссаяри.

1916. Доминикански Республика. «США интервенци массаза а бехказа хургья, нагахьа санна вай даймехкахой капиталашта кхерам гIалатташ хуле...».

1927. Юха а Никарагуа. Неха низаш дар, бомбар, патриоташ мехкара дIаяхийтар. Халкъа баьчча Сандино вер. Наьха цIий мехкадеш бола Сомосий дозал оттабу США-с Iаьдала керте.

1947. «Континента мехкех цхьаннена духьалара агресси массанена а духьалара агресси санна лоархIаш» дола Межамерикански договор кайделла США-с латиноамерикански мехкашта. Дукха ха йоацаш Фолькленидски (Мальвински) гIайреш бахьан долаш хиннача довно бокъонца ше ма дарра хьахьекхар, ВIашагIкхийттача Штаташа из договор миштa лоархI.

1954. Гватемальски калкъа кхы дIахо машар хила лац американски монополешна шоай мохк бовларца, цудухьа демократически органаш а доладенна из, США президенти приказ бахара Пентагонон ЦРУ-сл гераз низаца интервенци ю Гватемале. Континента духьашка укхаза тулайоал ЦРУ-с вIашагIъехкан дехча оагIорахьара цIи хеза йола «Iоажала эскадронаш».

1954. Парагвай. США-с вIаштIехьъяьнка пачхьалкхен переворот: парагвайски «престола» тIа хоя цо оттаьвар — диктатор Стресснер.

1961. США-с Iома а йий, герзаца кийч а йий, ахча а телаш Плайя-Хироне, Кубе чухец наемникий байдаш.

1965. «Коммунистически кхерам тIабоагIа» аьнна бахьан а даьккха Доминикански Республика дIалацар.

1973. Генри Киссинджера тIехьагIо публично мукIарая ду, США Къамел кхерамзлен совета председатель волаш Чилерча фашистски путчана кулгалдеча ше дакъа доацаш хинна хилара.

1980 — 1984. Юха а Никарагуа. Вашингтона мегаш яц цу мехкара революци. Наемникий бандаш цун довзонацша йолх. Чухьелх, доваш ду, порташка минаш еш, дунен халкъаьшта юкъарча права ерригa нормаш телхаю.

1981. Дага а доацаш динамически катастрофа а хила боа Эквадорен Панаман президенташ. Кхычар гIуланх доацаш йола, шоай мехкий хьаштaшта ма хеттара йола политика чакхъяккха гIерташ вар уж шаккхе а.

1983. Гренада. США империализмо Латински Америкина духьала ше беча тIема тIа эгара эхь дайнагIа йолча операцех цаI.

Ши бIаь шу дизад исторе. ВIалла хам а боацаш латиноамерикански континенте доаж даь истори. Тахан укхаза оалаш хийцад кхо эзар соагIача американски компанеша. Укхазара дIанхуьь США-на ашача бийдала кхаь даькъах ши дакъа. ХIьта укх тIеххьарча шерашка къулбаседехьарча лоалахочо тIехь-тIехьа дуккагIа хьедадеш декхарийла уххйт латиноамерикански мехкаш.

Финансий гIулакха малхбузехьарча монополеех тайша хилар — на да колонизаторий бе доалла герза нерда тайпа. Шийна низага диалача форда гIашлой дивизеел эсалагIа дац ма. Финансови агресси машара наьъгаца, топ ца кхоссаш еш я. Цхьабаьъда, декхарийла дахa мехкаш гаьнна хьалхагIец дукха ха йоаццаш дIахача хьашкара факташ эуш да хIанз. Хьувлзаш гобоалац дегIа ма улий истори, цхьабаьъда, гонаша, хоиш ма дарра, нагтахьа мара шоайла вIаши дизза юха кердадахац. ХIьта хIаьв боаккхаш боар го а иштта дагадоацдача тайпара чакхбала мег. Вешта аьлча. Латински Америка малкъаш ши бIаь шу гаргга хана доацадаьрашта хеттача тайпара ца а боалаш.

Алексей ПОЛОНСКИЙ,
АПН сов. корр.
Рио-де-Жанейро.

Кхоана—хьу лелаерий Ди

ЦIЕЙ ДЕЗДЕШ

Дикача хьоакхамацца наькъабаьккхаб шоай профессиональни цIейна — хьун болхлой Денна Нохч-ГIалгIайчен хьу лелаераш. Укх шера дIабахача бархI бетта дале хьун промышленноста министерства чу мел йоагIача подразделенеша толаме кхоачашъяьй.

Къаьстта теркам тIабохийт хьун болхлоша халкъа ашен культурно-бытовни товараш дукхагIен дикагIен араецара.

Вай цига попа хьу шортта хиларо торо хулийт чIоагIа хоаттаца йола уйнашта лаьрхIа паркет а, бераш лаьрхIа гIандиягаш, кубикаш кхьдола товараш а араеца.

Из деррига дIадаьлча хьуно боккха пайда лу сага дегIа унахцIено лораеча, хIьта кхачан продукташ бIарча клевой я ала мегаргда хьунах. Хьуно иштта доккха новкъостал ду мехка эррозех юртбоахама культураш дIайийна лаьтташ лорадеча, вайна садеха кислород цIеадеча.

IаIманхоша лаьрхIачох духхьал цхьа гектар хулача попа хьуно 60 тонн фецара дом дIачуоа. Хьуно сембоакх сага IаламцаIа безам.

Цхьабакъда, пайда эцаш санна лерттIа доал ца деш хилча чIоагIа Iатkъ хьуна. Из термаме а эцаш республикерча хьун боахамaша продукци хьаяра шоаш из теда хана керда хьунаш цу моттигашка дIайогIаш дукха балхаш ду. Тервам тIабохийт хьу араязара наькъаш теадара, кердадараш декхаре.

Шоаш тIайийна социалистически декхараш дика кхоачашдеш хиларца белгала дувлаш дукха хьун боахамаш да Нохч-ГIалгIайче. Царех лархIа йоагIа Шалински, Веденски, Ермоловски, Шелковской, Назрановски мехлесхозаш. ХIьта лесничествашта юкъе белгалъяьнна ела дикагIа лоархIаш йола Шалински мехлесхоза чуйоагIа Курчалоевски, Грозненски мехлесхоза чуйоагIа Гудермесски, Сунженски мехлесхоза чуйоагIа Ассински, Веденски мехлесхоза чуйоагIа Махкетински лесничествaш.

Хьун болхлочун Ди дезде оттадир — из КПСС-и Советски пачхьалкхени даки йоакхо яр хьун болхлой, цар къахьегам чIоагIа эшаш белга да.

ЦIей дездеча хана нийса хургдацар производстве хьалхле лелаераш, шоашкара масал тела нах белгал ца баьхача. Царех ба Назрановски мехлесхоза тракторист Зорин Николай, Сунженски мехлесхоаера рамщик Климатов Абаз, Нохчий-Юртовски хьун боахамера бульдозерист Джансуев Сайдула, иштта кхьбараш.

КарагIдаьннача толамех кхоачамбаь Iе йиш яц хьун боахама болхлой. Таханарча дийнахьа царна хьалхашка латт човлхане декхараш. Царех да араеца продукце дикал лакхъяр, хIаране ший балха моттига лоархIам бизза кхетабар. ТIаккха мара вIаштIехьдаргдац цхьайтталагIча пятилетка декхараш дизза кхоачашде.

Д. ЮРЧУК,
Нохч-ГIалгIай АССР хьун боахама министра заместитель.

IАЛАМА РУЗКЪА ЛОРАДЕШ

Хьун болхлой. Дукха къахьег цар хьун беркат алсамдаккхара, цуцца цхьана сага лаьтта вахаро дола Iалама хьалаш тоадара, цун унахцIено лакхъяра. Хьу дукхагIа мел хила, цIенагIа хул вай садоеха фо. Са доаллача хIамашта зуламе газаш дIайоахаш, кислород дукхагIа хулийташ цIенду хьуно вайна гонахьара фо...

Шоай декхар кхоачаш а деш, цахаддаш хьуна йоахо еш хьабоагIа МагIалбикерча лесничества болхлой. Цунна тешал ду укх шерарча цар балха хьокхамаша. Дика къахьегама толамаш доахаш накъабаьккхаб уж шоай профессиональни цIейна — хьун болхлочун Денна. БархIа ахк бетта цар кхоачашдаьд укх шера итт бетта дола балха декхараш.

Хьуне хьожаш берий балха йоккха моттиг дIалоац хьуна Iунал дара а кердача моттигашка гаьнаш дIайоагIара а балхаша. Укх шера планах 50 гектар тIа керда хьу дIайоагIа езаш бар лесничества болхлой. Из декхар цар кхоачашдаьд ханал хьалха. Къахьвача эстен бочача бIарен гаьнаш дIаегIай кердача ахбIаь гектар хулача майдан тIа. Из болх дика чакхбаьккхаб бригадир Л. М. Картоева йолча лесокультурницаша. Цар вIаштIехьдаьннад ханнахьа къона гаьнаш дIайоагIа а царна эша Iунал де а.

Цахаддаш Iунал эш йоккха хинвача хьуна а. Талха йолалу ца ший ханнахьа, лерттIа эша Iунал деш ца хилча. 401 гектара тIа санитарни Iунал деш хьу теда а 1557 кубически метр дахча кийчде а дезаш ба планах МагIалбикера хьу лелаераш. ХIьта цар хIаналехьа болх чакхбаьккхаб 383 гектара тIа, дукха хIама ца эшаш 1400 кубически метр дахча а кийчдеш.

Уж балхаш чакхдоахача хьинаре къахьийгад бензина тIа болх бу керх лелабеча Котиев Мaхьмадa, хьу тедаш болча Картоев Махьмада, Котиев Хазара, лесника Хугоев Дауда, кхьбараша. Овсарен дикех болх беш хьабоагIа уж. Керда социалистически декхар тIайийнад цар санитарни Iунал деш хьу тедарен кийчъярен укх шерарa декхараш СССР Конституце цIейга кхоачашде.

Хьинарс даькъалоац МагIалбикерча хьуна болхлоша вай мехка тIайийна Кхачан программа кхоачашъеча а. Доакйпа ферма я ужхала вIашагIъелла болх беш. Ер шу чакхдоалаш планах бIаь бежан хила дезача хIанзалехьа 107 бежаш де ферме.

Дукха да керда ферма IалашъеШ де дезараш. Юххьанца халонаш нийслора нерлача балха. Царех толамна чакхбовла вIаштIехьдаьлар хьу лелаерий. Соахкехьа хьалъяь йIайха моттиг я доахап латташ. Дива вIаштIехьдаьнкхад доаханна Iунал делга а уж кхоабелга а. Шийдезалца цхьана ферма лелаеш ва Хидиров Жабраьил. Дива лоархIаву из балха декхарех. УнахцIенен дарстан да доахаи.

Ханал хьалха чакхдаьккхад укхаза Iана кийчоо елга а. Тоаьй, йIоахъьяй Iай доакхан латта моттиг. Iай кхоачам беш гIожа а мопа а доакъараш Iалашдаьд. 120 тонн йол, 130 тонн хьажкIий силос, Iан кхоачам беш ча, кхьдола доакъараш Iалашдаьа хьу лелаераша аьхкий шоай фермана.

Силоса йола хьажкIаш дIаюоча, хьадлеча, гIона а мопа а доакъараш Iалашдеча хьинар кхо ма деш къахьийгад тракториста Барханоев Ахьмадхана, Додов Билана, болхлоша Котиев Ахьмада, Додов РаIаса, лесника Ватыжев Владимира, лесокультурницаша Эгиноева Хьаде, Саутиева Хадишата, Картоева Радимхана, Арсамакова Розес, кхьбараша.

— Массехк шу хьалха доахана ферма вIашагIйоалла доладенначa хана цу гIулакхах дукха тешаш бацар тха болхлой — дуаш лесниче Арчаков Макшарипа. — Кхаткъала хетар керда гIулакх. Да а дар на кхаткъала. Юххьанцара халонаш эша а еш керда гIулакх дIадахьа вIаштIехьдаьлар тха. Болх беш я доахана ферма. Цо дог урааттаду тха Кхачан программа кхоачашъеча хьун торонех кхо дикагIа пайда эцарa.

ДIахо йодача хана оаха лерхI на ферма вIашагIйолла. Карачаевски фух дола на доаладе лерхI оаха. Дулхи кетарашта кхаьхиш луш хургда уж на. Шелал дукха новкъа хилац цу фух долча жена. Iай а хьуна кIал доаладе йиш йолаш хул уж. Цу тайпарча на ферма лелаяра мел эша торонаш тха хьунагIа йолаш я.

Цул совгIа, МагIалбикерча хьун болхлоша новраш ду борц кхебу, хьун соманаш, боча бIараш кийчду. Цу даькъера шоай декхараш а толамна кхоачашдеш хьабоагIа МагIалбикера хьун болхлой.

Иштта да, шоай профессиональни цIейна накъабоагIаш, МагIалбикерча хьун болхлошта карагIдаьнна къахьегаман толамаш а дIахо йодача хана цар де лерхIараш а. Укх шерарен ерригача пятилеткан декхараш шоаш дизза кхоачашдергхиларах тешаш, бIубенна къахьегаш ба уж.

А. ХАРСИЕВ.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) хьун технин-лесовод Матиев Беслан, лесника Хугоев Дауд, Котиев Муса.

КЕРДАЧА ШКОЛЕ ДЕШАШ БА

Шоай юрта школа а йоацаш 4—5 километр гаьна уллача Гребенское яхача станице деша ухар хІанзалца Шелковской районерча Воскресенская яхача юртара бераш. ХІанзчул тІехьагІа из хало Іумша езац цар. Укх деношка цига хьайийллай 320 дешархочча лаьрхІа юкъера школа. Школа чанхъякхха доалача берашна аттестаташ цхьана хьаьацаргда юрта чІоагІа эшаш йола механизаторе, виноградаре, полеводе, кхыйола специальносташ цар кхераззаь хилара документаш.

Школа хьалхьий «Чечено-ингушвино» яхача производственно - совхозни объединенева чуйоагІача ПМК-2. Из хьелдара хетаяь хиннача митинге. школа хьалхьыча гІишдонхошта баркал а салаш, цига деша дезаш дола бераш дахкъала а дувцаш къамаьл дир. КПСС Шелковской районна хьалларча секретара, Социалистически Къахьегама Турпала Табацкова Вера Георгиевнас.

Ханнахьа а дика а из школа хьалхьяргІа сийлен грамоташ елар ПМК-2 начальника Напулханов Іайнди Усмановича, каменщикий бригадира Махмудов Іалваденa, штукатурий бригадира Евтеева Валентинайна, ПМК мастера Джумкантов Увайса.

Школа яьхина хилара тешал деш, цига деша бераш даьхъала а дувцаш, цар а цар дай-наной а вахар иваз долаш а машаре а хулга довш лаьца а баькха, школана символически дІоагІа дІаделар Напулханов Іайнде Усмановича.

Беха болалу гургал, до чухьех бераш хоача, сийрдача классашка.

ГІадахад бераш, гІадбаха ба цу берий дай - наной — «Виноградное» яхача совхоза къахьегамхой. Дешара керда шу кердача школе дІадоладу, воскресенцаша - бераша.

Ший эттара хьалхара урок — пхелагІча классера ботаника урок — дІайолаю укх шера Л. Н. Толстой цІерагІча Нохч-ГІалгІай пачхьалкхен университета биологически факультет чакхъяьккхача Дзаурова Бахьаудина Любас.

Тахан деза знавета бода шиъ шоай юртарча школе дІахьош хургба воскресенцаш.

Ираз, аьттув болаш хилда цар вахар!

А. БЕК.

СУРТА ТІА: Воскресенскерча кердача школе эттара хьалхара ший урок дІахьош я Л. Дзаурова.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

Письмон лерагІа

ЗАКОНАГІА ДОАЦАШ

ТІеххьарча шил-кхаь шера сатийна хила йиш йолаш цхьа дийнадац Ужахова ІбраьхІима Вахидата а цун дезала а. ХІана-хІана наІарга ма леляхартбий ЖКК-а болхлой, яхаш ея аьнх ухаш бах уж. Цу хьала тІа уж оттабе гІерташ дукха къахьийгад Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене жилищно - коммунальни конторa болхлоша. Нагахьа ди додац уж наІарга баьхне гІар ца еш е повестка ца яйташ.

Фуд коммунальникаша «Чечингшвейбыта» объединене закройщик йолча В. Ужаховайца къувсар?

Къувсар квартира я. ЖКК кулгалхоша лаьрхІад фуннагІа - моллагІа дах а Ужахова квартирера араяккха. ХІаьта араяьлча, яха моттиг йолаш яз а яц.

Юецаш йола квартира (Косиора, 4 «Г», кв. 49) хьалуча хана Вахидата йишийна Х. И. Тимурзиевайна еннай ЧИУС-а. 1976 шера Ленински райисполкомо бахча соцамах ордера тІа дІа а язбаь, цу квартирах даькъа а доаллаш укхаза баха хайшаб В. Ужахова ше а цун дезал а — нанен воІи.

ЦІенош хьалдеча хана цхьаьца кхоачамбоацараш хиларах тІехьагІа цу квартире тІоадал еттар, пенашта вар тессар, фо садиккъа дар. Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене комисси хьежар цу дешага. Цо яьча выводах Х. И. Тимурзиева ЧИУС-а квартира е енна, 1981 шера август бетта кхычахьа аха дІалхар (Алтайски 11, кв. 102).

Керда квартира 8,8 квадратни метр эІамагІа яр хьалха хинначул. В. Ужахова готта хургьа ткона цигача аьнна дІа а ца йодаш, хьалха лыхача квартире Іийра ший дезалца. Укхазара дІаболабелар «тІом».

Дийнахьа шоеса боагІаш наІарга аха баьлар ЖКК болхлой. БартагІа хІама хиланзар УжаховгІар дезал цу квартирера арабаха гІортарах. Деша вагІаш вола къаьнкя къьина нанен кхоабаш ягІа кхалсаг яха моттиг яц со, аьнна духьала яьлар. Цо йоахар, мегаргІола кхыйола квартира лой цу цІагІара араяргъя со.

Миччa бесса шоаш яхар чакхданкка гІерташ хиннача ЧИУС ЖКК-ас суде елар В. Ужахова. Цох а хІама хиланзар.

УжаховгІар дезал цу квартирера арабоахилга дехаш хиннача ЖКК-на Ленински района халкъа судо жоп делар уж арабаха бокъо яц, аьнна, 1982 шера январь бетта яз соцам тІайийцар цо. Суда хьалхарча инстанце баь соцам чІоагІбир Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча судо а. Цу тІа къовсам чакхбала беза, аьнна хетар. Законо ший тІеххьара доп ма аьнна дий. Кхы дІахо фу дувцаргда?

Цхьабакъда, ингта хеташ хиланзар ЧИУС-а кулгалхой. Законо бокъо а енна, шоай квартире бахача наха еш йола атакаш сихъелар. Дийнахьа цхьазза боагІар ЖКК вихалаш квартира мукъаяккха, аьле ,повесткаш, предписанеш ухийтар, ихерам тІатесса гІертар.

Цар леладер дивагІа довийтар дукха цхьа документ доаладергда вай.

«Бокъо йоацаш ул. Косиора, 4 «Г», № 49 йола квартире дІалаьцача гражданинга,

ПРЕДПИСАНИ

ДУ-2 администраце хьадех хьогара бокъо йоацаш дІалаьца Косиора улицагІа 4 «Г», № 49 йола квартира 3 ди далалехьа мукъайоакхилга. Из Іа ца дой, суда органашка арайоаккхаргьа Хьо».

Ингта да гІулакх.

ХІамах ма кхетача сага язъдаь наькатилг да ца ала йиш яц цох. «Предписанена» кІала печать а оттаь кулг лаздаьд ДУ-2 начальника.

Зийрий оаш, улицен цІен номерен мара цу «документа» тІа йоацилга. Цу цІагІа лхача кхалсага цІи яккха а дего витавац автор.

Ленински халкъа судо решени тІайийца 7 бутт баьча яздаьд из каьхат.

Цу тайпара йола предписанеш, кьахаташ дукха ихад УжаховгІар дезалга. хІанз а ухаш да.

Наьна дог дода ца де, уж цунах лечкъалеш, ше эскаре вахалца ха лаьнхар Вахидата воІо Руслано. ХІаьта шийга кхаьчараш воІа бІарга ца дайта гІерташ чакхъяьлар нана а.

Нийса гІулакх дац ЧИУС-а кулгалхоша леладер. Советски законий низах пен воаихк цар кхувшаовгІа эІамигa саг. ТІеххьара наьнага дайтача писыло тІа ладу цо фу хиннад цу гІулакххах, хьога из дІахаттa вахьад со. мама. Йоха ма йохалахь, ингта хила йиш яц хьона из.

Вахидата дезалий бала кхаьчаб цо болх беча коллективага а Іурра балха хьа массаза йоагІа хоатт керда фуд. фу йоах хьога, аьле. ЧИУС-а ЖКК-ас законаца ду лоазараш итташ, бІаьш болча наха бІаргагу. Во масал да из.

ГІулакх доацаш кхестаеча шоай болхлочох къа а хийтта, «Чечингшвейбыта» объединене кулгалхоша а тІеххьара письмо яздe лаьрхІар ЧИУС-а начальникага Э. Э. Исмаилова. «... В. И. Ужахова шийи йишас хьайийцача кердача квартире дІачу ца йодаш Іийнай шоай дезала из эІамига йоландаь. Цул совгІа, царна юкъе къовсам а латт.

В. И. Ужаховай къаенна, метта уллаш нана я, воІ укх деношка Эскаре гІулакх де вахав.

«Чечингшвейбыта» объединене администраце, партийни а профсоюзни а организацеша дехар ду Хьога, из ше яхача йитар е кхыйола квартира цун дезала ялар деза».

Из а дІахазанзар гІишлон управлене хьакимашта.

Редакцега В. И. Ужаховас дайттача письмо тІа язду: «ДІахо айса фу дергда хиц сона. Се тувлаллар кхер со. Дийнахьа а бус а йитац со ЖКК болхлоша. Сона бовзаш боаца нах тІа а ухийташ, кхерам тІатесса гІерт № 2 йолча домоуправлене кулгалхой. Лицевой счет дІа а къайла. квартплата дІаеца тиган согара. Вайсанна хьа а бьаьна.

Укхаза белгалдаккха деза Вахидат балха лхачул тІехьагІа цун йишас шу хьалха хІамаш ара а кхайса. В. Ужахова дезала цу квартирера выписка яьлга. Из даьд цо ше кердача квартирера ера ца яккхийтар дукха.

Бокъо йоацаш даь хІама да из. Судо цу дешах хоадам боллаш аьнван ший дош — УжаховгІар дезал цу цІагІара арабаха бокъо яц. Ингта нийса доацаш леладеш хІама да квартплата дІаеца ца тугаш лелар а.

Шоаш яхар хьатІадаккха гІерташ, шин бІарг а бувлабаь духьала эттаб ЧИУС-а a цун ЖКК-а кулгалхой.

Квартплата дІа хІана эцац оаш, аьнна хаьттача ЖКК начальника М. И. Хадиева аьлар:

— Бокъо йоацаш Ужаховас дІалаьца квартира я из. ХІанз цунгара квартплата хьаэцо из квартира цунга юсаргья.

Дувцаш дола къамаьл да цу дешах лаьца суда решени вІалла а ца йича санна.

Шоаш леладер харцахьа да аьнна хеташ бац ЧИУС-а кулгалхой а.

— ХІанз йитац оаш из кхалсаг? аьнна даьча хаттаре жоп а луш, ЧИУС-а начальника заместитела А. П. Тетерева раьзе воацаш аьлар:

— Йитад бокъо йоацаш цо из квартира дІалаьцандаь.

— Судо яь решени чанх хІана лоацац оаш?—хетт аз дІахо.

Цу хаттара а ше бакъ хиларах шен а воацаш жоп делар цо:

— Сона гац укхаза оаха закон тоххадаь моттиг. Цун йиша, Х. И. Тимурзиева, оаха ше хьалха лаьххача квартире юхачуйоххийтaлга сихдереда оаш ингта къамаьл дувце.

В. И. Ужаховай дезалца цар леладеча гІулакхага хьежача къьага гуш да законагІа доагІар укхаза ца даьлга — кхоачаш ца еш йисай суда решени. Из де бокъо яц цхьанне а.

Из ца хоаш ба ЧИУС-а кулгалхой?

* * *

Материал кечатоха юкъаьяьчул тІехьагІа редакцега хоам бир лакхе юецача квартире ваха безам болаш кхы цхьаькха а саг гучаваьннав, аьнна.

ХІанз квартира мукъаякхя, яхаш тІагІертар ва Абрамов Владимир Суренович — ЧИУС-а дешара комбината мастер. Цо а йоах, из квартира шийна хьожаьй гІишлон управлене кулгалхоша.

М.-Б. ЦИЦКИЕВ.
тха спец. корр.

КХОАНЕ ЕХКАШ

Цхьа сагьерданне хІама дувцаргда аз шоана. СуркотІа хиннад йоах. из. Цхьан хоа саракъо йоІах бІарг тоха вена эІаьсаг цигара ше дІаводаш цуйна раьза ва е раьза вац ца оалаш дІаваьхав. Шоана хетадала тарлу йоІ тІая ца тагар бахьан долаш из хиннад. А, аз ингта дац. Сердал хиннац цу бус юрта. ЦІилеторгаш сегаш чубаьхаб уж хьацний цІагІа, хьабаьхача наха. ТІаккха бІарг тоха веначо ший новкъосташка гІолла фусамдаьшка дІахайтад бусйоагорг йий цьана. Хьанна хоа из йоІ айле е астагІа я. БусйоагорГ хиннац цар цІагІа... Ерригача юрта го баьккхаб. Юккере е цхьан йоаннхача сагагара кораий, йоах. Бакъда, цо из хьалла хиндац, итт минут дІалехьа юза яхьаргья аьнча а. БІарга са дика доацаш хиннай из.

— Са цІенах нана де доахи шо, — аьнна цо хьадде.

Шин-кхаь сахьаьа бусйоагорг кхы хьа е ца ена эІаьсаг лаьлла цІавахав. ЙоІ-м хоза гІов-сибат долаш а хиннай ,йоах. Бакъда, эІаьсаг-м шоай йоІ айле йоландаь цар из лаьрхІа дича санна хеташ йола уйла керта чу есса хиннa а хила тарлу.

Бегашта дувцаш дола хІама да моттаргда шоана из. Вай юецача юрта кастъ-каста сердал дІайов. Тахан вай эмагІа из йоацаш хьаде йиш йолаш цхьанкха хІама дийхьогІ аьнна. хеталу. МассагІ да уж сердал ца хилча де йиш йоацараш.

Электрически сердал каст-каста ца хиларга дІаІемаб СуркотІара нах. Хьалха евет дІайийча, хІанз-хІанза хьалсогаргья яхаш багІаш хулар уж. Бакъда, каста кхийтар уж шоаш саІехам беш Іеш хиларах. Цудуха дукхагІбараш бусйоагорГаш нйе болабелар.

Дукха ха я (шолагІа шу) СуркотІарча наха а юрта Совета исполкома а Назрановски райэлектросета начальникага Дударов Мурадага дехар ду юрта юкъе сетта дагІа бІоагІий хувца, яхаш. Райэлектросета болхлоша, укх аьхки, хьа а беза кхо бІоагІа Іобинлаб. ХІаьта юрта хьалчуоттача Іобинав цхьаькха дІабиххьаб. Фу дергда, да воаца хІама сиха дІадоладу наха.

Лакхе хьоахадаь бІоагІий дагІача метте тика а школа а я. Хила ца дезар цига хилча белка кІалъоттаргвар малав хоаш дац.

Кукале ха я Дударова юрта Совета председателга Гиреев Мустафайга аьнна: «Шинзо ду дахьча уж бІоагІий нускалаш мо ца латте са шин бІарг тІабаниххалахь». Цунна уж бІоагІий дагадаьхкад аьнна оалилга дац. Сона сайна дика хайнад из. Массехк де хьалха СуркотІа хиннача тІехьагІа из волча вера со. Уж бІоагІий аз шийга хьоахадича, тахан болхлой бахаб цига, аьлар цо. Со цига хиннавац мотташ. Со хиннача хайча, кхоана Іодоглургда, аьнна, тІатехар.

Ингта дукхача хана деза вагІа Дударов кхоане ехкаш. Бакъда, вІалла хьахахьачалац наха Мурада ехкаш йола кхоане.

Сов дукха хьийжа бІаргаш кІайденнад тха, йоах, наха.

ФуннагІа хиларах Мурада ІалаьмаІе дукха да цо бехкам викхара дола баьхаш. Уж, шоана дезе, сарралле дувцаргда цо:

— Берана трансформатораш йоаяо, шоферашна машинаш тІаетташ бІоагІий Іоледу, — йоах цо из ингта хилча ше дагІа везаш мо. Цу бІоагІий а трансформаторий а йоаяо е езар а наха сердал хилийта езар а Дударова кулгаладу предприяти яц? Цхьаькха ала доагІа укхаза. Іан заманахьа сердал ца хилар бахьан долаш боад белча школашка кхоалагІа, йоьалагІа йола урокаш дІахьа йиш ца хилар.

Ингта укхаза тоьал дувцача хана электрически сердал ца хилара хІаьта йолча хана напряжени кІезига хилара бахьан долаш, цхьаьца сагоотараш кхачай ЭкажкъоагІий-Юртарча а ІальниЮртарча а нахага. Июль бетта шин кІира ха яьккхай болх ца беш Барсукерча бане, медпункто. Цу хьаьхехьа райисполкоме наха дукха чаьхаташ язъйаьд. бакъда, гІулакх тоадара цо е даь хІама дац.

Цхьаькха цхьа хІама а хьоаладе доагІа укхаза. Райэлектросета болхлоша боагІа тІаьхьожам лоаттабац электролинешта. Цхьанне кхьхат яздаллца ховш хилац райэлектросета болхлошта мичахьа фу хиннад. ХІаьта хайча а. хана-жеранна тоха лац.

Тахан наха бІарга са мо, эшаш я электрически сердал. Цудухьа Дударов а райэлектросета болхлой а, кхоане ца ехкаш, деккарйила ба, шоай торонаш йиза оарцагІа а лаьа, хадданза бахархошта сердал хуяга Іалаше.

ТІа теша безам ба Назрановски райисполкомо а Малхбузен электросето а цу хьакъехьа шоай доп аргхилараха гІулакх цхьан кога тІа доаккхаргхиларахи.

М. АХИЛЬГОВ.

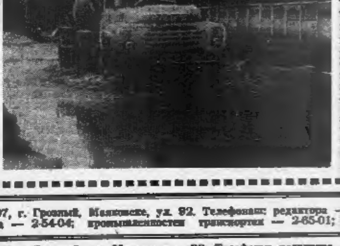

СУРТО БЕХК БУ

Ше хьакхоллача хана деза хи йисте ваха гІерташ хиннав саг. Гроэнера Калинина посёлке бахача наьха аьттув баьлар ку хьаньехьа. Укх тІеххьарча массехк шера шоай Іам хьакхинниб цар Гроэнен Мичуринен цІерагІа улицаш вІашагІкхетача моттиге. Из хьахилийтара чІоагІа «къахьийгад» автомобилъни нальций эксплуатационно-линейни управлене болхлоша.

Цхьабакъда, дезаш меттел автомашинаш а лел цу Іам чу. Цкьаза, кІоага чу а яхе «мух еш» массехк сахьат даккха дезаш нийслу цар.

Юхке бахачар а шоана сурта тІа гуш йолча берий беша болхачар а го баьнкха мара дехьбовла йиш хилац улицах. ХІана аьнна догІа ма дийлхинге а кІоарклу Іам. Цул тІехьагІа богІа ца луш 2—3 кІира доакхх. Бакъда, сарахьа , наха сагІа «берда» йисте моттиг хул пхьадий «хоро» ший ашараш а лекха.

Управлене болхлошка цхьа дехар дар тха: шоай наьхьа ремонт е марагІа ца доале а Іама тІехбувла цхьа лодкилг мукьагІа хилийта наха.

Р. ЧАХКИЕВА,
И. ІЛИЕВА сурт.

СПОРТ

ДИКА ТОЛАМАШ

«Трудовые резервы» яхача ДСО физкультурний Ерригсоюзни а Ерригроссийски а спартакиадашка дика толамаш даьхад Гроэнерча спортсменаша. Духьаленаш йолаш а уж йоаш а 100, 200 метр дІоахал байдача чемпионаш хилар пхелагІча профессионально - технически училищерча Василихин Викторахи, № 13 йолча училищерча Мархиева Мадинайхи. Нальчикен Минскен хиннача ший лоІамах кІалтохаргах латара яхьашка доло призер хилар иттлагІча училищерча дешархочох Умаров Расланах.

Ингта дика толамаш даьхар вай спортсменаша Ермакова Татьянаси Халин Сергейси. Ермаковас хьалхара моттиг яьккхар топ кхувсарашта юкъе, хІаьта Сергейс — шоллагІа моттиг.

КЪОВСАЛУРТБА ВОЛЕЙБОЛИСТАШ

Волейбола СССР Федераце Москвера лайтад волейболах Советски Союза кубок яккхарах йолча четверть - финальни яхьий календарь.

Къовсамаш 27 сентябре деэз 30 сентябрга кхачалца хургда город Гроэне. Хьалхарча туре Гроэнерча «Автомобилиста» волейболисташ ловза безаш ба Бакурча, Харьковерча, Минскерча командашца. ХІаьта Советски Союза кубок къовсаргья лакхарча лиге чуйоагІача 12, хьалхарча группе чуйоагІача 16 команда.

ФУТБОЛ

«Терек» котъяьлар

Самардийнахьа Гроэне С. Орджоникидзе цІерагІча стадиона тІа «Терека» чакхдаьккхар ший эргІанара ловзар. Турнирни таблице кхоалагІча моттиге латташ йола Питигорскера «Машук» яр цунца лайзар. Из къовсам чакхбаьлар счет 1:0 йолаш, гроэненцаш кот а боалаш.

НОВОСИБИРСКЕРА КЪОНА МУШКЕТЕРАШ

Вьыдарча гаьнашта юкъе — аьхкий, лаь пирихаша хьуладаь — Іай, из цІа къаьстта хоза хул сайренашна, электрически сердал хьалловтальчен сийрда бесаш дола аштражаш сийрдаьхачен хана. ХІанз пхийтта шу дІадаьннад укхаза хІара денна шпагаша, товраша, рапираша зов лелхийта. «Викторина» яха фехтовальни клуб» — ядадь здание дІачувоаллача. Новосибирски Академгородке я из.

Берашта дукха сагьердаме хІамаш хоа цу клубера. Цар Іомабу, масала, французски мотт. ХІаьта из цхьа бахьан доацаш а дац: деррига дувей тІа фехтоване терминологи французски меттала ма йий. Фехтовальщикашта укхаза йовз шоай даьхен, кхыча мехкий дІанхан нарарен турпала хи, гІорбаьнача наьха биографеш. Цхьана дувц литературера нердадараш, театре, кино, живописа выставкашка цхьана ух. Цхьабакъда, ягара дукхагІа фехтовани Іомаеш хул уж.

Мушкетер хила йиш я моллагІча школьникa. Цхьабакъда, юххьанца нерда баьхнараш хаддацзен тІагІерттаи Іомабеш хул опыт йолаш бола тренераш. Массанега а доалац халоний режим. ХІаьта халонех ца кхийрар, фехтовальни гІулакха ерригa оагІош Іомальр мушкетерашта юкъевола.

Клуба членаша шоай правилаш оттаяьй, цар уж цхьаккха хІама тувла ца долийташ кхоачаш а ю. Ераш я царех цхьанараш: хьайна бола аьттув лаха ца а гІерташ, веррига а мутІахьа хиле лелае спорт; хьай сий ца доадеш эша а курра котвуала а Іомале: лорае, гадаха, сий де хьай цІера, хьай хьсархочун цІера...

«Виктория» яха клуб Новосибирска доазонел гаьнна араьха йоаш я хІанз. Цун дукха членаш РСФСР сборни командашна хьалхара лелаяьча яхьашка дакъа лоацаш хиннаб, фехтоване гІорбаьнна мастераш а хинна дІабахаб. цхьабакъда, шоай команда йицъеш бац уж. Цхьабараш преподавателаш а болаш юхабахьхаб укхаза, хІанз шоай опыт мушкетерий кердача поахалашна дІалуш ба.

Юрий ТЮРИН,
(АПН).

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

15 СЕНТЯБРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — Хьун бахкахой Денга. Документальни фильмаш: «Хьу тедарш къахьегаш болча», «Тхьоеринопий гІарам сонгІа».
9.20 — «Спортлото» 37-гІа тираж.
9.30 — «Хазнагла музыкашь».
9.45 — «Художникех доле дувцараш». Скульптор С. Пименов.
10.30 — «Дика товараш дукхагІа».
11.00 — «Дунна тешаме ба». Документальни фильм.
11.20 — «Масеуэте» яхача нагирлрий ансамбля концерт (Никарагуа).
11.50 — «Анкиндона ращон». Рязански областерча «Светлый путь» яхача колхоза председатела А. И. Анисимов йола телевизионни очерк.
12.05 — «Дезаш шилхон». Телевизионни журнал.
13.35 — «Хортица гІайре». Документальни фильм.
13.45 — «Из шоана мег».
14.30 — «Керддадараш».
14.45 — Сийлахь-йоккхача Котален 40 шу дизарга. Художественни фильм. «Къона гвардия», 1-гІа сери.
16.10 — «Керддадараш».
16.15 — «Моихенски вагІа тІехьаь». Дакъа лоацаш ба: СССР оборона министра заместитель армии-генерал В. М. Шабанов, профессор, исторически Іилмай доктор В. А. Анфилов, Польски Эскара ветеран Людвиш Берковский, запаса инаралгмайор М. И. Якушин.
17.15 — Мультипликационни фильм.
17.25 — «Опус» яхача вокально - инструментальни ансамбля выступлени.
17.45 — Политически обозревателa В. П. Бекетова къамаьл.
18.15 — «Дийнача кІамай дуьне тІа».
19.15 — Г. Свиридов — «ДІаяха Русь». Фортепьянаца йиш а лекхаш, меццо-сопранона аьрхІа С. Есенина стихаех язъяь йола поэма.
19.55 — «Шерлок Холмсен доктора Ватсонни приключенеш». Кхаь серех йола телевизионни художественни фильм. 1-гІа сери — «Шантажа нараш».
21.00 — «Ха».
21.35 — «Шоана, оперетта езаргъ».
22.40 — «ДеттагІа» яхача дунен хелаьшта мукъарча язьяша. Еза атлетика.
23.40 — «Керддадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — Іуйранара гимнастика.
8.15 — «Могена хила безам бале».
8.30 — «Дахе хестае вай. Берийн художественни коллективий концерт».
9.30 — Документальни фильмаш.
10.10 — «Іуйранара почта» яха музыкальни передача.
10.40 — «Ритмически гимнастика».
11.10 — «Вахара наха йиша кутаешь».
12.00 — Армено Пачхьалкхен телерадио чІондарг посхача ансамбля концерт. Еревана передача.
12.35 — Хабаровски телевидене студе программе.
13.15 — Мультфильм.
13.25 — «Воланзьш». Киноконцерт.
14.10 — «Прикосновени» яхача телевизионни документальни фильма премьера. А. Блока цІерагІ юкъашна йоача Ленинградерча йиц ца луча моттигаш.
11.40 — «Фестивалаш. Конкурсаш. Концерташ...».
15.30 — «Дунен халкъашта юкъера обозрени».
15.50 — Коммунисташца гІо мийсеш. Сийлахь-йоккхача Даймехка тІемен къахьегаман ветеранаш М. Гадаборшевам, А. Миеагомеим гар. Назранерча пионеркашка вІашагІкхетар (гІалгІай меттала).

16.20 — Киножурнал.
16.30 — «Нохч-ГІалгІайчоа шйре».
16.40 — «Патриот» (нохчий меттала).
17.10 — Вертолетни спортах йола СССР чемпионат.
17.30 — «Беляна гонахь». Останкино Концертни студера передача.
18.15 — «Могашалон».
20.00 — «Бийса дакъахь хийва шун, бераш!».
20.20 — «Вайн дин».
20.50 — Киножурнал.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Мишта валаргва хьо йоацам». Художественни фильм.

16 СЕНТЯБРЬ
ХЬУН БАЛХАХОЙ ДИ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — «Дунен халкъий кхаьлам».
9.10 — «Хьун кинть». Документальни фильм.
9.30 — «Гургаш».
10.00 — «Советски Союзе гІулакх ду аз!».
11.00 — «Могашле».
11.45 — «Іуйранара почта» яха музыкальни передача.
12.30 — «Юртара сахьат».
13.30 — «Музыкальни киоск».
14.00 — «Путешественникий клуб».
15.00 — Сийлахь-йоккхача Котален 40 шу дизарга. «Къона гвардия» яха художественни фильм. 2-гІа сери.
16.20 — «Керддадараш».
16.25 — «Тахан — Хьун балхахой Ди».
16.55 — «Шун письмошка хьожаш». Хьун балхахошта хьададь концерт.
17.40 — Мультипликационни фильм. «Яйнача ханох бола фильм».
18.00 — «Дунен халкъашта юкъера панорама».
18.40 — «Шерлок Холмсен доктора Ватсонни приключенеш». 2-гІа сери. ВІашц боаш вІашагІкхетар», 3-гІа сери. «Цонъекна тІехьара чаргхьал».
21.00 — «Ха».
21.35 — Крымски областерча «Россия» яхача коллектора София Ротару концерт.
22.10 — «ДеттагІа» яхача дунен халкъашта мукъарча язьяша. Еза атлетика.
22.55 — «Керддадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Зарядка е дІатта!».
8.20 — Спортах дола документальни фильмаш. «Сонзіор е ший Доалахьара чемпионадар», «Наташа».
9.00 — «Эрсий къамаьл».
9.30 — «Объектив».
10.00 — «Пианист Дэнг Тхай Шон».
11.05 — «Хьаттош, сиглонашам форда тІе».
11.35 — «Гундар — хьамилий ма дар».
12.30 — Советски а дехкаш дахьерча а художественни коллективаш дакъа лоаца музыкальни передача.
13.25 — Волгоградски телевидени студе программа.
14.25 — «Доаца вІашагІкхетар». Эрмерча социальни хувцаенах доле телевизионни документальни фильм.
15.25 — «Тха корреспонденташа дувц».
15.35 — «ДагадоагІай хьона, маьнхост...».
16.05 — «Са кхел». Кхаь серех дола телевизионни художественни фильм. 1-гІа сери.
18.05 — ГІорбаьнна бола советски исполнителаш — Ленински лауреаташ. Иладела Ирина Архиповас.
18.55 — «Саг лаьтта де вац».
20.00 — «Бийса дакъахь хийва шун, бераш».
20.15 — Н. Паганини. ЧІондарга гитарий дола сонаташ.
20.30 — Спидвеях йола дунен чемпионат. Польшера передача.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Цирк». Художественни фильм.

РАДИО

15 СЕНТЯБРЬ

6.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
6.40 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
6.50 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала).
6.55 — Хоамаш. Хаоттам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газеташ обзор.
8.23 — «Сердало» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачай программа (гІалгІай меттала).
8.35 — «Коталом 40 шу дизара хетаяь йола социалистически яхь шерра йоаржае» (нохчий меттала).
10.15 — «Керда Іаьдалам — вахаре!» (нохчий меттала).
10.35 — Ремишна (эрсий меттала).
11.00 — «Къонал» яха радиовыпуск (эрсий меттала).
11.30 — «Басс яхача кин легендаш». М. Минтяка очерк (эрсий меттала).
12.40 — Лирически ашараш (нохчий меттала).
13.00 — «Парторганизацешкара отчеташи харжамаши (гІалгІай меттала).
13.15 — «Тийрка йистерча гІазкий иллей фольклора оагІонаш» яхача циклера передача (эрсий меттала).
16.00 — Музыкальни почта (гІалгІай меттала).

УКВ

17.00 — Эстрадни дуэташ сайре.
17.30 — Меттигерча авторий иллеш.
18.20 — А. Шахбулатова произведенеш.
18.31 — Сайранара концерт.

16 СЕНТЯБРЬ
ХЬУН БАЛХАХОЙ ДИ

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.
7.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
7.33 — Передачай программа (нохчий меттала).
7.35 — Хоамаш. Хаоттам (эрсий меттала).
8.25 — «Шоана хоза хета ашараш» (эрсий меттала).
11.20 — «Хьуна баллдой денна хетадаь дола концерт» (эрсий меттала).
15.15 — Халхара ритмаш (нохчий меттала).
16.00 — «Школьный глобус» яха радиовыпуск (эрсий меттала).
16.30 — «Къона тІехье» (нохчий меттала).
18.00 — «Ашарашца деттагІа доьчарна» яха концерт (нохчий меттала).

УКВ

17.00 — «ГурненгІан иллеш».
17.41 — «Къона оазаш». Концерт.
18.20 — Халкъа ашараш.
18.33 — Нохч-ГІалгІай музыка.

Хоаттам

Тахан республике гІолйен Грозен моркаш а йолаш, цхьайолча моттигашка догІа а делхаш, малхбузехьара секунде 2—7 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 18—23, Грозне 20—22 градус йовхал йолаш хилен тарлу.

Кхоана доммен хувцалуш моркаш а йолаш, йоачал а йоацаш тайп-тайпарча оагІонашкахьара секунде 3—7 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилен, температура буйсана 10—15, дийнахьа 22—27 градус йовхал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителa — 2-85-07; бехктохкхача секретара — 2-84-88; отделаш: партийни вахара — 2-54-04; промышленностен транспортен — 2-65-01; юрта бахама — 2-47-84; культура — 2-64-75; кехатий — 2-85-64; корректорски — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинарей, ерей, шоаттей деношка

СФ00213. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 3903.